

TISK O ACS

TEDEN VSEŽIVLJENJSKEGA UČENJA **18.-24. OKTOBER 1999**

Andragoški center Republike Slovenije
Slovenian Institute for Adult Education

TEDEN VSEŽIVLJENJSKEGA UČENJA '99

Slovenija je ena izmed držav, ki vsako leto organizirajo Teden vseživljenjskega učenja. Polek po vsej Sloveniji in pomeni javno manifestacijo andragoškega dela. Tudi vi lahko pripravite izobraževalni program ter druge dogodke, povezane z učenjem ljudi, in se tako aktivno vključite v Teden vseživljenjskega učenja.

Oblike sodelovanja so lahko: okrogle mize, predavanja, literarni večeri, strokovne razprave, objavljeni članki, testiranje znanja, andragoško svetovanje, dan odprtih vrat andragoških ustanov, brezplačno andragoško svetovanje, odprti telefoni, konference, seminarji, proslava s podelitvijo nagrad najbolj uspešnim študentom itd. Sami pa lahko predlagate tudi druge oblike.

Prijava in informacije:

Andragoški center Slovenije

Šmartinska 134 a

1000 Ljubljana

Tel.: 061/184.25.60

Čas: 18.-24. oktobra 1999

Kraj: po vsej Sloveniji

TEDEN VSEŽIVLJENJSKEGA UČENJA

Slovenija,
učeca se
dežela

Vedno
je čas
za učenje

Foto: BUENOS DIAS

Slovene Adult Education Centre
Andragoški center Slovenije

Priloga revije Naša žena, maj 1999

Teden vseživljenjskega učenja – vsakoletni praznik

Teden vseživljenjskega učenja (TVU ali Teden) se je po prvih treh izpeljavah uveljavil kot vseslovenska prireditev, ki povezuje raznovrstne izvajalce izobraževanja in učenja v Sloveniji ter udeležence vseh generacij, s tem pa pomenimo prispeva k uresničevanju vseživljenjskega učenja v naši družbi.

Pobudnik in koordinator Teda je že vsa leta Andragoški center Slovenije, zamisel o organiziranju Teda pa je prišel iz Velike Britanije. Tam od leta 1992 dalje prireja Teden učenja odraslih (Adult Learners' Week), njim pa se je do zdaj pridružio že 16 držav in organiziralo podoben teden ali vsaj dan, namenjen ozaveščanju javnosti o pomenu učenja, obveščanju o možnostih njegovega uresničevanja ter proslavljanju izjemnih učnih dosežkov. Slovenija med temi državami zavzema posebno mesto, saj s Tedom edina uveljavlja vseživljenjsko učenje.

Številni izvajalci na državni in krajevni ravni ter udeleženci, ki jih je iz leta v leto več, pa Tedu dajejo vsebinsko in pestrost. Tako med izvajalce Teda spadajo formalne in neformalne organizacije, skupine in posamezniki, ki delajo na področju učenja in izobraževanja v svojih okoljih, pa najsi bo to njihova poslovalnica ali ljubiteljska. S svojim delom, tudi prostovoljno, ki zahteva sodelovanje obiskovalcev, in pa s takšnim, ki zahteva sodelovanje obiskovalcev, in pa s številitimi slovesnimi, državnimi in kulturnimi dogodki predstavljajo najširši javnosti učenje, njegov pomen in možnost v vseh življenjskih okoljih in obdobjih.

Paleta naših sodelavcev in dogodkov, ob katerih se srečujemo, je torej izjemno pestra, udeleženci prestopajo krajevne, generacijske, statusne in druge meje, da bi tako združeni predstavili svojo naklonenost in zavezanost odkrivanju in poglobljanju vsakovrstnega znanja.

Tako bo tudi letos, in sicer od 18. do 24. oktobra 1999, prvič pa bo Teden tematsko obravnav, saj bodo nekatere prireditve pomekale v znamenju mednarodnega leta starišjih občanov.

Informacije o Tedu vseživljenjskega učenja 1999 lahko dobite v Andragoškem centru Slovenije, telefon 1842-560, v glasilo TVU-Novičke, ki ga izdaja Andragoški center, na spletnih straneh www.acs-saac.si, pa tudi na televiziji, strani 309. Prijave za dejavnosti zbiramo od 3. maja do 6. septembra, vse napovedi, ki bodo prispele v roku, bodo objavljene v skupnem koledarju prireditelj, ki velja za celotno državo.

Prisrčno vas vabimo, da se nam letos pridružite tudi vi. Pošljite nam tudi prijave kandidatov za priznanje ACS (Andragoškega centra Slovenije).

Zvonka Pangerc Palernik

2 naša žena 5/99

Realnost ali utopija

V Terminologiji izobraževanja odraslih piše, da pojme vseživljenjsko izobraževanje, vseživljenjsko učenje in vse življenje povezano učenje lahko uporabljamo kot sinonime. Omenjeni trije pojmi naj bi nastali iz želje, »da bi poudarili različne vidike koncepta, ki ga označujejo«, torej izhajajo iz »znanstvenih, po kateri izobraževanje ni enkrat za vselej dana izkušnja... temveč proces, ki naj bi se nadaljeval vse življenje«.

Učenje je »delavnost, s katero osebe, ki so intelektualno, telesno in socialno dozorele, pridobivajo novo znanje, spretnosti in stališča«.

Cepprav pravijo, da je učenje v zavesti naših ljudi bolj ali manj zasebna zadeva, zasebnih zadev pa navadno ne obešamo na veliki zvon, je vendarle prav, da to, kar je posebej in izjemno, preseže krog zasebnosti in stopi v javnost. Iz tega, kar so morali ljudje, ki se učijo, premagati, da so lahko dosegli želene, se vsi skupaj lahko veliko naučimo.

Spominjam se plakata Andragoškega centra Slovenije, ki so ga pripravili za njihov Teden izobraževanja odraslih in sem ga videla septembra 1998 na mednarodni konferenci v Radovljici. Prikazoval je avstralsko celino v temno modri poletni noči. V tej noči so sijale luči, ki so označevale mesta, kjer se ljudje lahko organizirajo.

no učijo. Ob tem sem si zaželela, da bi bila vsem ljudem dana možnost, da se učijo istega, kar si želijo, da bi lahko bogatili sebe in druge, in tako, kot je zapisano v Hamburški deklaraciji o učenju odraslih (1998), sodelovali v družbi ter s svojim znanjem in delovanjem prispevali k ekološko obnovljivi razvoju, demokraciji, pravici, enakopravnosti med ljudmi ter k znanstvenemu, kulturnemu, kulturnemu in gospodarskemu razvoju svoje dežele.

Zato si želim, da bi imeli ljudje možnost pridobivati znanje na način, ki so jim blizu, da bi imeli možnost svoje znanje dokazovati (če si to želijo) in tako izkoristiti svoje zmogljivosti. Saj to je, vsaj po mojem, namen učenja in izobraževanja. V knjigi Učenje, skriti zaklad so zapisali: »Vseživljenjsko izobraževanje sloni na širih stebrih: učiti se, da bi vedeli; učiti se, da bi znali delati; učiti se, da bi znali živeti v skupnosti; učiti se biti.«

To se ne nanaša samo na odrasle. Nanaša se na nas vse – na otroke, mladino in odrasle. Teden vseživljenjskega učenja pa je priložnost, da si pokažemo, kaj smo dosegli, kakšne ovire so nam stale na poti in kaj je tisto, kar nas posebej veseli.

Dr. Vida A. Mohorčič Spolar
direktorica Andragoškega centra Slovenije

Priloga Naša žena Teden vseživljenjskega učenja 99, maj 1999, je nastala v sodelovanju z Andragoškim centrom Slovenije. Uredila jo je Maja Korosak, tehnični urednik je Andrej Verčič.

Nikoli ni prepozno za učenje

Ob upokojitvi nastopi čas za nove stvari

Upokojenci danes živijo drugače. Njihovi rokovi so zaposleni z bolj ali manj prijetnimi obveznostmi, največkrat takšnimi, za katere v času zaposlitve ni bilo časa. Res, da sem se želela za tole kratko reportažo pogovarjati s takšnimi, ki so se vedno dejavni in se še vedno učijo. Vendar pa nisem pričakovala, da bom našla na tebe, ko se bom poskušala znebiti za pogovor. Izkazalo se je, da imajo prenekarji resnično malo časa. Telefon je kar nekajkrat zvočil v prazno, nazadnje pa se mi je uspelo pogovarjati z nekaj zanimivimi ljudmi. S svojimi življenjskimi dokazili, da so jim z upokojitvijo in z vstopom v tretje življenjsko obdobje odprle nove možnosti in obdobje.

Janez Platiš

Janez Platiš. Upokojil se je precej mlaj, saj si je kot inženir v strojni inženjeringu našel novo pot. Vendar to ni bila edina težava, ki ga je doletela ob upokojitvi.

Prepričan je bil, da bo upokojitev najprej za njega sama po sebi izziv, da bo razbremenjen in prepričan je bil, da je na to življenjsko prelomnico dobro pripravljen. Pa ni bilo tako. Meni, da bi tisti, ki se upokojujejo, potrebovali posebno

prilagojenost. Opazil je, da se ljudje večinoma niti ne zavedajo, da je to težko prenašanje, kot nekako otopenje. Sam je na upokojitev gledal kot na čas, ko človek na novo išče svojo identiteto in kot na priložnost, ki nam je dana, da lahko določene stvari pri sebi in v svojem življenju popravimo, dopolnimo, da živimo bolj bogato. Klub temu se je na začetku precej lovil: v društvu upokojencev se ni našel, v gerontološkem društvu tudi ne... Univerza za tretje življenjsko obdobje se mu je zdela težko dosegljiva. Se kako prav mu je prišlo, ko se je ustanovila v Trebnjem. Zanimala ga je tematika medsebojnih odnosov, in še danes obiskuje ta predavanja. Se več, pridružila se je tudi njegova žena, čeprav še ni upokojena.

Po letu in pol si je življenje urenil na novo. Ob tem, da se poklicno ukvarja s fotografijo (registrirano ima dopolnilno dejavnost), obiskuje predavanja iz medsebojnih odnosov in njihovega obvladovanja na Univerzi za tretje življenjsko obdobje v Ljubljani in pa tečaj računalništva na Univerzi v Trebnjem.

O računalništvu pravi, da je eden od najbolj preprostitih načinov, da si v sedanjosti, da greš s časom naprej. Zeli si, da bi se v prihodnosti dobro naučil angleškega jezika, saj bi s tem lažje uredil svoje interese.

Zakonca Maja in Zvone Čemažar. Pravita, da imata srečo, ker imata oba rada enake stvari: hodi v gledališče, v opero, na koncerte, v hribe, na predavanja. Nikoli ji ma ni dolgčas in njun rokovnik je velik poln, odkar sta upokojena, kot pa je bil prej. Gospod Čemažar je predsednik komisije za kulturo pri mestni zvezi upokojencev, glavni in odgovorni urednik časopisa Glas upokojencev in podpredsednik društva ljubiteljev balne in operne umetnosti. To niso samo »funkcije«, predvsem je z

Maja Čemažar

usem tem veliko dela. Po tem, kar je potreba najti čas za knjige, za časopise, za sprehode, za televizijo, za radio... tudi za potovanja. Gospa Čemažar je članica odbora bibliotekarskega društva, tako da se še vedno ukvarja s istimi stvarmi, kot se je v poklicu, poleg tega ji tudi vnuki dajejo veliko dela. Oba hodita na Univerzo za tretje življenjsko obdobje: on pa na predavanja iz književnosti, ona pa na angleščino. Prej ni bilo možnosti za to. On tudi veliko piše, lani je celo dobil priznanje za življenjsko delo na področju narodnozabavnih besedil.

Zvone Čemažar

Čemažarjeva se je upokojila ob 60. rojstnodnevu, sedaj pa je v tretjem obdobju življenja, saj ji je bilo v književnosti pomembno vse. Učenje ni na Univerzi za tretje življenjsko obdobje in je veliko dalo, tako da Zvone Čemažar se je kmalu ujel v »upokojenski ritmus«. Ispolnila se je, je tudi dolgoletna želja, da se zdaj zjutraj lahko napi. Prav tako mož, le da on, kot pravi, ob upokojitvi ni imel težav. Več je časa za branje, kot ga je bilo prej, poleg tega prav iščeta, na katero predavanje in katero prireditev bi se lahko šla. Za Univerzo pa pravita, da je vredna Zlata. Dokaž za to, da se udeleženci tam dobro počutijo, pa je nedavna izjava predavateljice. Rekla je, da se je sama tam pomladila in da se, od kar uči upokojence, ne boji več starosti.

Maja Korošček

UČENCI, DIJAKI POLETNE ŠOLE

ŠTUPARJEV POLETNI TABOR

Dolinske Toplice, od 26. junija do 03. julija 99

ANGLEŠČINA – NEMŠČINA

Ljubljana, od 05. do 09. julija 99 in 23. do 27. avgusta 99

OUR SUMMER SCHOOL IN ENGLAND

London, od 11. julija do 18. julija 99 - NOVOST!

CPI CENE ŠTUPAR, Ljubljana, tel.: 133-93-17

5,000 naša žena 5

Karel Ozvald, slovenski pedagog in teoretik, o učenju vse življenje

Prava izobrazba je izoblikovanje duše

»Soljanje, ki ga je ta ali oni bil deležen, se ni zadošča izkazati izobrazbe, tudi sama maturna ne, niti akademski plašč ne; narobe – to so čestokrat le plahine za pokrivanje hude resnice. Izobrazba je mnogo več samo tisti, ki se je usposobil za samostojno opravljanje tega ali onega posla, bodisi pretežno z glavo ali z roko, in ki odstopi iz zvezi s celotnim življenjem, to se pravi z življenjem raznih kulturnih skupnosti (rodovne, naroda, države, cerkve...), ki je omenjeni kot kulturno bičje njih član. Zato pa tudi sajisto čelo delavca ali pa žuljava roka knjižarskega ljudi ni načelna ovira za pravo izobrazbo.«

Besede je leta 1927 zapisal Karel Ozvald, slovenski pedagog in teoretik. Zakaj je danes bolj malo znan, ni najbolj jasno. Dejstvo pa je, da med številnimi imeni v zgodovini solstva in pedagogike na Slovenskem Vlada Schmidta ni niti omenjen. Rodil se je leta 1872 v Središču ob Dravi. Doktoriral je iz filozofije na univerzi v Gradcu, nato poučeval na gimnazijah v Kranju, Ptuj in Gorici. Leta 1920 pa je bil izvoljen za profesorja pedagogike na ljubljanski Filozofski fakulteti.

»Kačipol za umevanje učencev«

Uveljavljal je novo pedagoško smer – kulturno pedagogiko. Vzgajajo je tako opredelil kot kulturni proces, katerega namen je, da objektivne kulturne vred-

note čim bolj prehajajo v subjektivno kulturnost gojenca in ga tako razvijajo v osebnost. Svoje poglavito delo Kulturna pedagogika je podnaslovljal Kačipol za umevanje učencev. Kulturna pedagogika se na Slovenskem ni »prišla« in Ozvald tudi ni ustanovil svoje šole. Kot »samotni jezdec« se je ogradil od drugega pedagoškega dogajanja v tistem času. Izgibal se je kritičnemu razpravljanju in prevladujočo katoliško demokracijo, ki se je zavzemala za boljše ekonomske možnosti za izobraževanje delavskih otrok, ni na imela poslušnega subilna vprašanja osebnostnega kulturnega gojenja. Učiteljem je kulturna pedagogika ostala tuja; v končnih delovnih okoliščinah je niso poznali in zanemljivali, in zato tudi Ozvaldova opozorila na pomembnost kulturne razsežnosti v osnovnih šolah niso bila upoštevana. Nekateri menijo, da zaradi aristokratskega odnosa, ki so ga vsebovala, do otrok iz ljudstva, torej revnejših slojev. Glede na citat, naveden na začetku, se ta razlaga zdi nekoliko sporna.

Vzgoja poteka vse življenje

Lahko rečemo, da je bil edini, ki je že v tistem času opozarjal na pomen vseživljenjskega učenja, čeprav ga ni tako pomenoval. Poudarjal je, da se vzgoje ne sme enačiti le s premišljenimi učnikovimi odrasli na otroka v njegovi solski dobi. Tako pojmovanje bi bilo po njegovem mnenju »usodopolna kratkovidnost v vzgojstvenih rečeh«. Solstvo izobrazbevanje je priprava na poznejšo samostojno življenje in lastno izobrazbovanje, ki se začnejo šele po končani šoli in normalno trajata vse do konca življenja. Vzgojati mora kultura in vse življenje, ne le šola. Vzgoja zunaj solskih zidov pa se začneja s samostojno razvijati se je treba in samega sebe oblikovati po svojem bistvu in notranjem klicu. Za to pa je seveda potrebnega veliko dela, potrpljenja in samopotrpevanja. Treba je vpreči vse svoje sile. Vendar človek ne more notranje rasti, če ni član neke skupnosti. Skupnost in posameznik imata namreč isti duhovni temelj, zato z delovanjem v skupnosti obema raste moč.

Biti virtuoz ali mojster?

Ob prebiranju njegove Kulturne pedagogike se nehote vsiljuje misel, da so se morda podobni gurui poslovnega sveta, kot je na primer Stephen R. Covey, navdihovali tudi pri njem. Skozi njegove ideje o mojstrstvu in virtuoznosti prosimo sodobne zamisliti o proaktivnem delovanju, o viziji, osebni vodstvu, osebnem medsebojnem razlik med vodjem in menedžerjem. Ozvald pravi, da mora človek nekaj pomeniti tudi za druge. Tisti, ki je znanje, »tehnično« uporaben član skupnosti, je namreč lahko virtuoz na svojem področju, in ne mojster. Mojstrstvo je pravo nasprotje virtuoznosti: ob tem, da opravlja svoj

poklic, imaš tudi svoj trdnj utemeljeni način za ocenjevanje sveta in življenja; lastna ti je razsodnost, ki se kaže v razlikovanju bistvenega od nebitnega, in preži si s čutom odgovornosti za življenje v skupnosti. Ključna za oblikovanje samega sebe pa je »samoodločba«. Tisti, ki si ni sposoben sam postavljati ciljev, mora dovoliti, da mu jih postavljajo drugi in da ga tudi uporabljajo za uresničevanje svojih interesov. Ozvald posebej poudarja, da sta tako tudi delavec in hlapec načeloma sposobna vzgajati samega sebe.

Karel Ozvald

Prava izobrazba

Kulturna pedagogika loči tri vrste znanja. Prvo je pozitivno ali delovno znanje, ki ga človek potrebuje za opravljanje poklica in katerega temelj je človekovo bičje po obvladovanju narave in spreminjanju sveta. Modrostno znanje pa je utemeljeno na drugih osnovah: splošnih in obsevnih življenjskih radostih in iskanju smisla vsem življenjskim oblikam in pojavom, prizadevanju, da se s svojim duhom čim bolj približamo bistvu stvari. Pametno in modro živi vsakdo, pravi Ozvald, ki ima pravičen odnos do sveta in življenja: ta dva nista zadnja, ampak nekakšni, ki bi ju hotel obladati, ži našo ljubezen. Gre torej za izobrazbo, ki nas duše, to pa je prava izobrazba, kultura animi. Če človek goji le pozitivno znanje, ostane na stopnji homo faber (izdelovalec), in le če človek goji pozitivno znanje, postane homo sapiens. Obsajata pa se tretja vrsta znanja – odredilo ali versko znanje, ki je v vsakem bistvu ljudsko znanje. Zadeva vse družbene plasti in zadovoljuje svetne potrebe, te pa čuti vsak človek.

6 naša žena 5/99

Podeljevanje priznanj Andragoškega centra Slovenije postaja tradicionalno

Dosežke je treba zaznamovati

Prava izobrazba torej ne pomeni, da se je neki človek več učil, saj bi to pomenilo, da so najbolj izobraženi ljudje specialisti. Na tem mestu Karol Ozvald postavlja retorično vprašanje, ali učenega človeka lahko imenujemo izobraženega, če svojega slugo zmerja s surovimi psokami, ne drži dane besede, ne odgovori na pismo, ki vsebuje pomembno vprašanje, se posmehuje ljudem... Skupaj z Gregorčičem odgovorja:

«Le tisto omiko jaz štejem za pravo, ki voljo zadeva, srce in glavo – vse troje».

Brez dvoma je poleg glave tudi srce, tega znači z načinom življenja, zlasti v vrednotenju, pomemben element v celovitosti izobraženega človeka. Izobražen je tisti, ki si je pridobil celovitost, elastičnost, vendar v lastni individualnosti zakoreninjen zgradi duha, ki ga usposablja za delovanje v kulturnem življenju; ne samo za doživljanje, pač pa tudi ustvarjanje in odkrivanje kulturnih dobrin in vrednot.

Ozvaldu so nekateri očitali, da je v svoji teoriji zanemaril pomen metode in didaktike. Pa vendar bi težko trdili, da je bil v praksi slab pedagog. Ko je predaval na fakulteti, ni navedel faktografskih podatkov in jih na izpitih niti ni zahteval. Svoje zahteve do študentov je prilagodil njihovim študijskim interesom, pogosto jim je prepuščal tudi izbiro vsebine seminarov, obravnav. Za najboljše slovensko pedagoško besedilo pa je imel mladinsko povest Frana Milčinskega Pitčki brez gnezda – v tem se jasno kaže njegovo humanistično stališče.

Drvo učenja

Kulturni razvoj, ki ga človek prebudi v normalnih življenjskih razmerah, je primerjal z rastočim drevesom – organsko celoto, ki se nenehno razvija. Trije deli drevesa: korenine, debl in pa bolj ali manj košata krošnja pomenijo vrste izobrazbe. Korenine ustrezajo osnovni izobrazbi, nad njo se vzpenja poklicna ali strokovna izobrazba – debl. Košata krošnja in »na njej bujen cvet in sad« pa predstavljajo najvišjo vrsto izobrazbe – splošno izobrazbo.

Maja Korošek

RAZPIS PRIZNANJ ANDRAGOŠKEGA CENTRA SLOVENIJE

ZA IZJEMNE DOSEŽKE PRI UČENJU ODRASLIH V SLOVENIJI ZA LETO 1999

Andragoški center Slovenije vabi predlagatelje, da do 3. junija 1999 predlagajo kandidate za priznanja Andragoškega centra Republike Slovenije za izjemne dosežke pri učenju odraslih v Sloveniji za leto 1999.

Priznanja Andragoškega centra Slovenije se podeljujejo:

1. posameznikom(-cam) za izjemne učne uspehe in bogatitev lastnega znanja (do 5 priznanj letno),
2. skupinam za izjemne učne uspehe in bogatitev lastnega znanja (do 5 priznanj letno),
3. posameznikom(-cam), skupinam, ustanovam, podjetjem in lokalnim skupnostim za izjemne strokovne ali promocijske dosežke pri bogatitvi znanja drugih (do 5 priznanj letno).

Vsako leto se podeli skupaj največ 15 priznanj.

Predlog za podelitev priznanja ACS lahko da vsi državljani Republike Slovenije. Slovenci v zamejstvu in izseljenstvu ter skupine, društva, ustanove, podjetja in lokalne skupnosti, ki delujejo na področju Republike Slovenije, v predlagatelji napišejo predloge za priznanja ACS na posrednih obrazcih, ki jih dobijo v tajništvo Andragoškega centra Slovenije, Ljubljana, Smartinska 134 a, tel. 061 1842-560.

Prijave pošljete na isti naslov.

Andragoški center Slovenije
Slovene Adult Education Centre
tel. 061 1842 560 fax 061 1842 561

negovalke. V sodelovanju s tujimi strokovnjaki je oblikovala predmet drama, ki je danes že del usposabljanja varuhin negovalk. Otrokom, mladostnikom in odraslim s posebnimi potrebami ponuja novo možnost in način izražanja in jim izboljšuje kakovost življenja.

Alenka Golob

Likovni krožek iz Velenja

Člani študijskega likovnega krožka iz Velenja, ki je nastal pri Andragoškem društvu Velenje, Univerzi za tretje življenjsko obdobje, se prej niso poznali. Doma so iz različnih krajev iz okolice Velenja – iz Slovenj Gradca, Mo-

Likovni krožek iz Velenja

zirja, Šoštanj... V krožek prihajajo enkrat tedensko po dve uri, pogosto pa obiskujejo tudi razstave in galerije. Po besedah mentorja profesorja Antona Škoka je ozračje v skupini družinsko, prijateljsko in nenavadno v tem, ker je tako preprosto, neposredno in polno humorja. Pogovarjajo se tudi o tem, kaj so prebrali, katere pesmi so jim všeč in podobno.

Začeli so likovno neizobraženi, vendar kot ljubitelji likovne umetnosti. Od ustanovitve pa sistematično pridobivajo teoretična in praktična znanja o vseh likovnih tehnikah (makrame, glina, tempera, linorez, akvarel, slikanje na keramiko, grafika, slikanje usnja), razen olja. Člani na lastno pobudo obiskujejo strokovne tečaje in so člani tudi drugih krožkov. Svoje dela večkrat na leto razstavijo. Opremlili so brošure, vabila in volentne čestitke za Univerzo za tretje življenjsko obdobje, likovno so opremlili prostore Univerze, njihova dela pa so pogosto darila prijateljem in pokroviteljem. Vodenje krožka je sodelovanje z etnografskim krožkom skrbijo za Kavčnikovo domačijo, ki je spomenik prve kategorije in edina ohranjena alpska dimnica. O njihovem delu krajevni mediji redno poročajo.

Jožica Korenjak, Kromberk

Jožica Korenjak zavrjuje, da je pomanjkanje formalne izobrazbe ni nikdar oviralo. Zato ker vse, kar potrebuje pri svojem delu, že zna, znanje je že v njej. Ko je začela organizirati (lastne) razstave, je vedela, kako je to treba storiti. Ko je v samozaložbi izdala zbirko (svojih) pesmi, je kar nekako zna la »narediti« knjigo.

Lahko bi ostala delavka in gos-

Jožica Korenjak

podinja, toda njena želja po umetniškem ustvarjanju, po izražanju same sebe s čudovitimi keramičnimi skulpturami in z nenavadnimi, na trenutke žalostnimi in trpečimi pesmimi je bila tako močna, da jo je popeljala iz sive vsakdanosti in iz sveta, ki jo je stiskal in ogrožal. S pomočjo mentorjev ter nenehnega učenja je prišla v svet, ki ji je blizu in v katerega je uspešno usmerila svojo življenjsko pot.

Jožica Korenjak je prejela priznanje za izjemne učne uspehe in bogatitev lastnega znanja. Obiskovala je začetni in nadaljevalni likovni tečaj pri prof. Bojanu Boletu, leto po tem pa pri kiparju Marku Pogačniku. Začela je delati z glino, in razstave so se vrstile. Nemirni duh jo je gnal dalje in končala je tudi šolo restavratskega. S svojimi spretnimi prsti si je prislužila sloves odlične restavratorka, pravijo, da če Jožica nečesa ne bo mogla sestaviti, ne bo tega zmogel nihče.

Je izjemna pedagoginja. Na svojih tečajih vedno pazi, da so njeni izdelki slabši kot izdelki tečajnikov. Zato da ljudje dobijo zaupanje vase in v svoje sposobnosti, da verjamejo, da so sposobni ustvariti res kaj lepega. Nasploš so njeni tečaji precej krajši, kot je običajno, saj njeni tečajniki zelo hitro dojemajo in se učijo.

Projektni svet za program usposabljanja varuhin negovalk, Druga pri legu

Najpogostejši profil delavca, ki vsak dan v treh izmenah skrbi za osebe z motnjo v razvoju, je varuska negovalka. Te kljub pripravljenosti in želji po delu niso imeli potrebnega znanja. Zaradi posebnosti ciljne skupine delavci centra nenehno iščejo možnosti sodelovanja in kakovostnega uspo-

beni status zagotovljen in morala je imeti veliko poguma, da se je po nekaj letih, ko se je naučila jezika, zaposlila kot prodajalka v trgovini. Tam je delala eno leto, potem pa se je začela njena pot natovarjati.

Z razvijanjem novih izobraževalnih programov že vrsto let bogati slovensko teorijo in prakso na področju izobraževanja odraslih in s tem uveljavlja vseživljenjsko učenje. Pri vključevanju odraslih v izobraževanje je uporabljala prijeme, ki presegajo tradicionalne načine izobraževanja in so blizu

Alžbeta Cergol

odraslemu udeležencu. »Pri odraslih je treba stvari poenostaviti. Treba je izhajati iz njihovega praktičnega znanja,« poudarja sama. Z uveljavljanjem odprstih programov in oblik na področju tehničnega izobraževanja je posebej v Mariboru izjemno veliko prispevala k razvijanju kulture učenja in bogatitvi znanja. Za njeno vodenje je bilo značilno občuteno doživljanje posameznega udeleženca v izobraževanju. Sama rada navaja, da je srce tisto, s katerim vidimo in da se vsako spoznanje začne z občutenjem.

Leda Dobrinja,

Lopar pri Marčezigah

Leda Dobrinja deluje na veliko različnih področjih, zanjo pa so bili vedno značilni velika ustvarjalnost delo za skupnost in prizadevanje za kulturni razvoj. Izjemno pomembno vlogo na istem področju je opravičila z delom v študijskih krožkih. S tem je izobraževanje odraslih vnesla v kulturno življenje kraja ter razvoja celotne skupnosti. Prvi je bil krožek z naslovom *Lopar včeraj, danes, jutri*, z njim so želeli dvigniti kulturno življenje in oživiti vas. Po zaslugi tega je bila vas Lopar

5/99 naša žena 9

Projektni svet za program usposabljanja varuhinja negevalca, Draga pri Igu

sabljanih in izpopolnjevanja. Sad kakovostnega strokovnega dela, povezovanja med različnimi ustanovami v Sloveniji in Evropi, je bil projekt za izobraževanje varuhinja negevalca.

V izvedbi so poleg Centra sodelovali še Srednja vzgojiteljska šola Ljubljana, Visoka šola Nijmegen iz Nizozemske in Pedagoška akademija Univerze v Ljubljani. Pod vodstvom Dušana Parajzide se je tako začelo delo za pridobitev novega poklica varuhinja negevalca na srednji stopnji s specializacijo.

Uveden je bil celovit proces, ki je temeljil na nenehnem učenju in izpopolnjevanju vseh sodelujočih, in v obdobju 1994 do 1997 sta tako pripravljene izobraževalni program že uspešno končala dva odredka delavcev zavodov iz vse Slovenije.

Adela Kelhar, Maribor

Adela Kelhar je prejela priznanje Andragoškega centra Slovenije za izjemne dosežke pri bogatitvi znanja drugih.

V več kot 30 letih inovativnega in uspešnega svetovalnega dela si je pridobila praktične izkušnje in teoretično znanje, na čemer je zasnovala svoje delo svetovalke, vo-

Adela Kelhar

Izobraževalni center Elektrogospodarstva Slovenije iz Ljubljane

Sodelavci Izobraževalnega centra Elektrogospodarstva Slovenije iz Ljubljane svoje poslanstvo vidijo predvsem v kakovostnem prenosu in menjavi znanja ter njegovi učinkovitosti uporabi. V ta namen si prizadevajo izrabiti vse razpoložljive organizacijske, tehnične in pedagoško-andragoške možnosti ter ob tem razviti kar najučinkovitejši način izobraževanja v sistemu Elektrogospodarstva Slovenije. Najbolj ponosni so na to, da jim je ob reorganizaciji elektrogospodarstva uspelo obdržati Izobraževalni center v vseh organizacijskih oblikah, da še vedno deluje kot celota. Posameznika podlaga jim stojijo ob strani in z njimi dobro sodelujejo.

Kulturno-umetniško izobraževalno društvo POC iz Ajdovščine

Članice Kulturno-umetniškega izobraževalnega društva POC iz

Kulturno-umetniško izobraževalno društvo POC iz Ajdovščine

Ajdovščine so se prvič srečale pred dvema letoma v študijskem krožku pri oblikovanju gline. Najbolj navdušene med njimi so delovalne krožke s predvidenih 20 ur podajale na kar 60 in svoje usposabljanje končale z razstavo. Sane so si organizirale usposabljanje, iskale ustrezno literaturo, si ogledovale razstave in menjavale izkušnje. Način dela in znanje, ki so si ga pridobile v študijskem krožku, sta jim dala nove ideje in spodbude. Še naprej so se izpopolnjevale, ustanovile društvo in se predstavi na razstavi. Najbolj pa so ponosne na organizacijo ekstempora v Mančah. Na tem ekstemporu so obudile stare načine pečenja gline.

Duhovni bogatitvi in razvijanju umetniške ustvarjalnosti so namenjale zelo veliko svojega dela in časa. S tem so v sebi odkrile sposobnosti izražanja na drugačne in ustvarjalne načine. To jim pomaga pri osebnostnem razvoju, postale so pogumnejše in samozavestnejše, spoznale so, da poleg službe, družine in gospodinjstva obstaja še nekaj, kar je samo njihovo.

Izobraževalni center Elektrogospodarstva Slovenije iz Ljubljane

Prav gotovo poznate koga v svojem okolju, ki si priznate za učenje zasluzi. Skoda bi bilo, da bi ljudje, ki so s svojim življenjem lahko ostali anonimni. Zato ne oklevajte in pokličite Andragoški center Slovenije (tel. 061 1842 560), kjer boste dobili potrebne informacije, prijavitelne obrazce pa vam bomo poslali po pošti.

10 naša žena 5/99

Takole smo praznovali lani

Ustvarjalno in živahno v 68 slovenskih krajih

V sedmih dneh Tedna vseživljenjskega učenja '98 - v njem je sodelovalo več kot 30.000 razvojenih obiskovalcev - so potekale številne ustvarjalne delavnice, okrogle mize, vrstili so se preskusni znanja, razprave, predavanja, predstavitev izobraževalnih programov. Manjkalo ni tudi kulturnih prireditev. Literarnih večerov, družabnih srečanj in športnih dogodkov - vse v znamenju praznika učenja. Da pa ne bi samo navajali suboptimalnih podatkov, je najbolje, da nekatere od najza-

V Knežaku je bilo na odprtu TVU ljudi na pretek

nimivših prireditev tudi podrobneje opišemo in si tako prikarano vsaj delček ozračja, ki je za en teden zavladalo v 68 krajih po Sloveniji.

V Ljubljani je Andrijaški center Slovenije organiziral osrednjo slovesnost in na njej podelil že večkrat omenjena priznanja za izjemne dosežke pri učenju odraslih. Slovensna odprta in množične prireditve Tedna pa so počakale tudi po drugih krajih in prireditelje obiskovalce vseh starosti. Tako je bilo na primer v Knežaku, kjer so se na medobčinski prireditvi v nabito polni dvorani zbrali prebivalci treh občin in navdušeno spremljali predstavitev študijskega krožka Uredimo in

polepsajmo svoj kraj ter spremljali joči

kulturni program. V Škofji Loki je izobraževalno podjetje Freising pripravilo astronomski večer. Več kot osemdeset razvojenih obiskovalcev je najprej prisluhnilo uvodnemu predavanju o astronomiji, potem pa je sledilo opazovanje zvezd s teleskopom. Noč je bila jasna in tako so si nočni opazovalci pod strokovnim vodstvom dobrih ogledal planete, ki nas obkrožajo.

Spoznajmo računalnik

Občinska knjižnica Jesenice je za svoje starejše občane pripravila brezplačen tečaj računalništva. Vsem, ki se niso imeli priložnosti delati z računalnikom oziroma so se tega bali, so želeli pokazati, da je to lahko prav zabavno in enostavno. Želeli so jih predstavit, kako preprosto je pisati pisma in spomine na računalnik, kako poiskati silico na zemljevidu večlega mesta, kako na internetu najti najnovejšo vremensko napoved. Prireditelj so jih hoteli tudi o tem, da je računalnik zelo primeren za učenje tujih jezikov, jih naučili poiskati novice iz domačih in tujih časnikov in tudi to, kako pregledati kataloge slovenskih knjižnic.

Starejši imajo največkrat predsojde, da je računalništvo samo za mlade, da je delo na njem preveč zapleteno, oni sami pa že prestari, da bi se ga lahko

Takole so Škofji Loka zrl v nočno nebo

našli. Knjižničarji so jim želeli dokazati prav nasprotno: da osnovni težki osvojitvi in da so že to dovolj, da nam je računalnik lahko v pomoč in zabavo. To jim je tudi uspelo. Obiskovalci, večinoma upokojenci in brez računalniških izkušenj, so se kar mimogrede naučili oblikovati mapo, izdelati zapis, prenašati zapise iz ene mape v drugo, dodobra so spoznali word, se naučili iskati informacije po internetu in spoznali elektronsko pošto. Z učenjem in razumevanjem ni bilo težav; še najprej pregledavice je povzročalo vodenje miške in iskanje znakov na tipkovnici.

Veliko zadovoljstvo udeležencev je potrdilo, da so organizatorji zadeli v črno. Zal jim je bilo le, da zaradi prostorske stiske in pomanjkanja kadra delavnice niso mogli izpeljati za večje število ljudi.

5,99 naša žena 11

Pesem se rodi v tišini

Pesem se rodi v tišini.

Pesem se rodi v sanjoti.

Pesem se rodi v bolečini.

Dokler leži v predalu,

Je samo moja.

Ko jo je kakor otroka

Treba postaviti v svet, se bojim zanjo.

Svet se ji tudi.

Se ji smeje.

Je ne razume.

Kot mene.

Pesem je izpod peresa Mihaela Mravljak prebrala pa jo je na Srečanju pesnikov domačinov, ki ga je v okviru Tedna vseživljenjskega učenja organizirala Ljudska univerza Radlje. Srečanju se je poleg poslušalcev udeležilo kar dvajset ustvarjalcev udeležencev. Svoje pesmi so predstavili nastopali prvič, in tudi tisti, ki so svoja dela že izdali v knjižni obliki.

Brali so jih sami, na začetku bolj zadržano in kar nekoliko boječe. Zadržano pa pred poslušalci, še posebno pa pred že uveljavljenimi umetniki, se je raz-

V Knežaku je bilo na odprtu TVU ljudi na pretek

našli. Knjižničarji so jim želeli dokazati prav nasprotno: da osnovni težki osvojitvi in da so že to dovolj, da nam je računalnik lahko v pomoč in zabavo. To jim je tudi uspelo. Obiskovalci, večinoma upokojenci in brez računalniških izkušenj, so se kar mimogrede naučili oblikovati mapo, izdelati zapis, prenašati zapise iz ene mape v drugo, dodobra so spoznali word, se naučili iskati informacije po internetu in spoznali elektronsko pošto. Z učenjem in razumevanjem ni bilo težav; še najprej pregledavice je povzročalo vodenje miške in iskanje znakov na tipkovnici.

Veliko zadovoljstvo udeležencev je potrdilo, da so organizatorji zadeli v črno. Zal jim je bilo le, da zaradi prostorske stiske in pomanjkanja kadra delavnice niso mogli izpeljati za večje število ljudi.

5,99 naša žena 11

blinila, ko so ustvarjalci začetniki znali toplej sprejem. Takrat so svoje pesmi začeli prebirati radostno, z ljubeznijo, kot da bi jih ustvarjali prav tisti trenutek. Led je bil končno prebit, ko je svoje pesmi kar na pamet povedal najstarejša pesnica Viktorja Orizold, in sledil je sproščen pogovor. Mladi ustvarjalci so imeli veliko vprašanj za tiste, ki so se že uveljavili. Kako izboljšati svoje pesmi, kakšna je pot do izdaje lastne pesniške zbirke? Vprašanja so kar deževala, odgovorjev je bilo veliko, prav tako tudi nasvetov.

Delavnica Delavnice poklicnega cilja je vzbujala pozornost mimoidoših

našli. Knjižničarji so jim želeli dokazati prav nasprotno: da osnovni težki osvojitvi in da so že to dovolj, da nam je računalnik lahko v pomoč in zabavo. To jim je tudi uspelo. Obiskovalci, večinoma upokojenci in brez računalniških izkušenj, so se kar mimogrede naučili oblikovati mapo, izdelati zapis, prenašati zapise iz ene mape v drugo, dodobra so spoznali word, se naučili iskati informacije po internetu in spoznali elektronsko pošto. Z učenjem in razumevanjem ni bilo težav; še najprej pregledavice je povzročalo vodenje miške in iskanje znakov na tipkovnici.

Veliko zadovoljstvo udeležencev je potrdilo, da so organizatorji zadeli v črno. Zal jim je bilo le, da zaradi prostorske stiske in pomanjkanja kadra delavnice niso mogli izpeljati za večje število ljudi.

5,99 naša žena 11

Tudi nakupovalni centri so sodelovali

V želji, da bi vsebine, povezane z učenjem, kar se da približali ljudem, so se nekatere organizatorji odločili za predstavitev v prostorih, ki so najbolj obiskani: v večjih nakupovalnih centrih. Tako je svoja vrata za razstavljalec med drugimi odprl tudi center Interspar. V celjskem centru Interspar so razstavljale ljudske univerze s tistega območja. V ljubljanskem Centru na Vici pa pod vodstvom Andrijaškega centra različni razstavljalci: Srednja trgovska šola iz Ljubljane je predstavila izobraževalne programe za odrasle, Freising iz Škofje Loke kreativne delavnice, Nas laz, Zavod za razvoj podeželja, pa turistično ponudbo različnih občin iz okolice Ljubljane. Revija Otroci in družina je razstavila pisne in likovne prispevke otrok na temo učenja, ki so jih poslali na razpis in zanje prejeli lepe knjižne nagrade, prispevali jih je Mladinska knjiga. Na razstavi smo delili Koledar prireditvev in s tem vedenje o celotni prireditvi razširili med večjim številom ljudi. Radovedni obiskovalci so v dar prejeli tudi knjižico Obogatite si življenje, ki je izšla pri Andrijaškem centru.

Se posebno živahno pa je bilo v mariborskem nakupovalnem centru City. Tednu sodeluje že od začetka, letos pa so se odločili, da se z informacijami, svetovanjem in učnimi dejavnostmi podajo kar v središče mesta, kjer se dogaja življenjski vsakdan. Tako so en dan preživeli v nakupovalnem centru City v Mariboru.

Postavili so stojnico in na njej pripravili letake in zložene izobraževalne programe: od jezikovnih za otroke, mladino in odrasle, programov za pridobitev poklica in srednjošolske izobrazbe, do različnih možnosti učenja in izobraževanja ter delavnic za brezposelne ter neformalne oblike učenja. Niso pozabili niti na katalog Andrijaškega centra Slovenije, v katerem je

12 naša žena 5,99

na voljo pregled izvajalcev izobraževalnih programov po vsej Sloveniji, ter koledar prireditve ob Tednu vseživljenjskega učenja. Obiskovalci centra City so jih vsekar opazili in tudi z zanimanjem poklepali z njimi ali pa se dalj časa zadržali ob njihovi stojnici.

Posebej so se pripravili na svetovanje za sodelovanje v različnih izobraževalnih oblikah, in prav to je bilo področje, za katero je bilo zanimanje ljudi izjemno veliko. Ponovno so se pripravili, da je vloga vseh izobraževalcev skorajda največja v svetovanju in širjenju informacij o možnostih za učenje in izobraževanje.

Da bi bolj nazorno prikazali drugačne načine dela pri učenju, so skupaj z osemstoletni OS Ivan Cankar iz Maribora izpeljali eno od stopenj delavnice Odkrivanje poklicnega cilja. Koraki mimoidoših so zastali, organizatorji pa so z največjim veseljem nadaljevali z delom in temeljito razčistili, kako zelo pomembno je, da si izberemo poklice, ki nam je tako rekoč pisan na kožici. To pa je najbolje ugotoviti sistematično, na primer z metodo programa Odkrivanje poklicnega cilja. Osmoletcem je šlo vse skupaj zelo dobro od rok in jezika.

Po besedah Eme Perme iz Dobe so bili izjemno zadovoljni ob svoji zamisli, da se s svetovanjem in konkretno učno akcijo pojavijo v vsakdanjem dogajanju. Učenje je vendar del življenja in v praksi izobraževanja odraslih se zelo trudimo, da bi se mu čim bolj približali, je zavrnila Permetova in dodala, da je učni proces tako ali tako najbolj učinkovit, če je spontan, sproščen in v prijetnem ozračju. Nakupovanje in vrvež nakupovalnega centra pa sta za večino najbolj res prijetna.

Sožitje generacij

Idejo in pomen vseživljenjskega učenja je s svojim prvim medgeneracijskim taborom podprlo tudi Zdravje Ljucka iz Mežiske doline. Glavni namen tega tabora je bilo medsebojno spoznavanje, negovanje in ohranjanje temeljnih medosebni odnosov med pripadniki vseh generacij. Vsebinsko je bil zasnovan tako, da je vzpodbudil in omogočil pretok bogatih življenjskih izkušenj, znanj in vedenja, mladostni in srpnosti starih ljudi na mladostni rod. Organizatorji so ustvarili možnosti in priložnosti, v katerih so mladi spoznavali in doživeli stare ljudi kot osebe, vredne vsega spoštovanja in posebne vrednosti.

Sodelovalo je 53 ljudi, najmlajša udeleženka je imela sedem let, najstarejša pa štirinosemdeset. Udeleženci so se s pomočjo raznovrstnih dejavnosti naučili marsikaj novega. Z delom v dvojicah in manjših skupinah so razvijali dialog, in ustvarjali delavnice, oblikovali modele za modo daljnjega leta

2050, mesili testo, izdelovali okrasje iz semenk in rastlin. Pripravljali so si zgodbe, poslušali predavanja. Rdeča nit celotnega tabora pa je bila igra Skrivni prijatelj. Med udeleženci so se spletale tesne vezi, ki je zadnji dan takra vstala že ob pol šestih, zato da bi bila dalj časa s skupino.

Varovanje tehniške dediščine

Razstavo z gornjim naslovom je v Mariboru postavila Zveza društev inženirjev in tehnikov. Maribor pozna malo kot industrijsko mesto, le v tem Slovenec pa verjetno ve, da je v tem mestu nastal prvi gospodinjstvi hladilnik na avtomobil, da so v Mariboru prvi izdelali 'umetna pljuča' in da je bil narejen prvi stroj za tlačno lito. Tako bogata tehniška dediščina pa bi lahko utonila v pozabo tudi med sanjami Mariborčanov, če ne bi skupina inženirjev in tehnikov pri omenjeni Zvezi popisala in arhivirala najrazličnejše stroje, makete, priprave, naprave, prototipe, tehnološko dokumentacijo, literaturo, kataloge in industrijske objekte od leta 1850. Na razstavi so med najbolj zanimive ekspozate gotovo spadali: maketa znamenite pohorske drčice, ki so jo uporabljali za spravljane lesa v dolino, originalni modeli prvih Tamovih avtomobilov in tovornih avtomobilov, zelo natančno izdelan in še delujoči model prvega parnega stroja, več kot 90 let star pisalni stroj, prvi tahograf in še nekaj zelo starih merilnih instrumentov. Razstava je bila dobro obiskana. Starci Mariborčani so obujali spomine na čas, ko so v Mariboru izdelovali tehnološko napredne in zahtevne izdelke, mlajsi pa so sedanje računalniško obdobje primerjali z dosežki izpred 50 let in več.

V Dravogradu so dosegli svoj vrhsten rekord

V občinu Dravograd so v Tednu vseživljenjskega učenja sodelovali že drugič. Prireditev je v celoti podprla in usklajevala Občina Dravograd. K sodelovanju so povabili vsa društva, ustanove, zavode, zveze in podjetja, da bi občanom pokazali, da je učenje vrednota, namenjena vsem ljudem v vseh življenjskih obdobjih in okoliših. Vlada Navotnik, ki skrbi za razvoj ljubiteljske kulture in ki je organizirala tudi Teden, pravi, da s 'smotno svoje znanje nenehno širijo, da bi v različnih količinah razvalili bolji modo in s tem vplivali na kakovost našega življenja. Sami moramo odkriti, kdo smo, kaj v življenju hočemo in kakšne cilje imamo.'

Državnosti, ki poestrijo dneve, izboljšajo zdravje, odkrijejo nova znanja, dajejo ideje za nove konjefte, s katerimi razvijamo nove spretnosti, je v TV '98 v Dravogradu prikazalo kar 30 organizacij. Ki jih navedemo po abecedni vrsti:

Nekateri so se poučili tudi o letenju s športnimi letali

Vlada Navotnik, koordinatorka TVU v Dravogradu

V Knjižnici Dravograd je potekala tudi razbarkana delavnica, na kateri so se predvsem otroci spoznavali z bogatimi kulturnimi izročili - izdelovanjem golobčkov iz lesa ali svetlih duhov. Vodil jo je Egidij Srebnik, doma izpod Ojstrice, kjer posamezni domaćini še vedno znajo izdelovati ta ljubljana okras. Golobčki so imeli v preteklosti še poseben pomen, - bili so del notranje opreme kmetke hiše oziroma izbe. Navadno so jih obesili nad mizo pred bobkovim kotom - hišnim olarijem prednikov. Golobčki predstavljajo trebo božjo osebo ter hiši in njenim stanovalcem prinašajo mir in blagoslov.

Kaj so se počeli v Dravogradu? Ogledali so si gledališko predstavo Gremo v Evropo in lutkovno igrico Zogica Nogica, spoznali vzgojo in solanje psov, se razgledali v centru fines in si tam tudi izmerili masčobe. Ogledali so si tudi razstavo o drogah, poslušali predavanje o fotografiji, prisluhnili literarnemu večeru z Marjazo Pikalom, spoznali najrazličnejše vrste zavaroval, si osvežili znanje iz tujih jezikov, se udeležili ustvarjalnih delavnic iz slikanja in klekljanja, ličkali koruzo in še marsikaj.

Besedilo za reportažo so prispevali: Vlada Navotnik, Brigita Rapuc (Dravograd), Ema Perne (Maribor), Danica Konik (Radlje ob Dravi), Ljudmila Kozelj (Maribor), Vera Osevec (Lesce), Zlatica Proš (Sveti Jurij ob Savi), Zlatica Proš (Sveti Jurij ob Savi).

Tisti, ki se želi učiti, potrebuje dober nasvet

Ali vemo, kaj nas zanima?

Raziskave v razvitih državah so že v 60. letih pokazale, da te države lahko svoji razvoj pripisujejo predvsem znanju, ki ga imajo njihovi prebivalci. Pa vendar se zdi, da znanje postaja vse bolj pomemben dejavnik v razvoju posameznika in družbe prav na prehodu v novo tisočletje. Prav zato vse razvite države dajejo prednost vlaganju sredstev v nenehno pridobivanje znanja vseh in na vseh ravneh, čemur naj bi sledile tudi druge države, ki žele postati enake razvitem.

Kako pomembno je znanje, danes na svoji koži še posebej izkusijo prav brezposelni, saj ob iskanju nove zaposlitve pogosto ugotovijo, da je njihovo znanje na določenem poklicnem področju že zastarelo, oziroma ne podpira več potrebne poklicne izobrazbe in brez nje postajajo trajno nezaposli. Če že dobijo zaposlitev, je to praviloma za določen čas, za najmanj zahtevna (in s tem tudi najslabše plačana) dela. Na drugi strani pa se tudi tisti, ki so se zaposlili, lahko znajdejo v položaju, da bodo zaposleni lahko obratili le, če si bodo pridobili ustrezno dodatno znanje (pogosto kar višjo stopnjo izobrazbe). Pri odločanju za ponovno izobrazbo in učenje pa odrasli pogosto potrebujemo pomoč pri odpravljanju težav in ovir, na katere naletimo. Bodisi pri izbiri ustreznega izobraževalnega (izobrazbenega programa) bodisi pri izpeljavi naše namere bodisi ko že poteka naše izobrazbovalno ali učenje.

Katera so najpogostejša vprašanja?

Ob odločanju za izobrazbovalno se znajdemo pred vprašanjem, KAJ je tisto, kar bi se na novo naučili. KATERI izobrazbovalni programi ustrezajo našim potrebam ter KDO izvaja to izobrazbovalno (katera organizacija). Odgovore na ta vprašanja znamo marsikdaj poiskati sami ali nam svetujejo in pomagajo prijatelji, znanci, vrstniki pa tudi to ni dovolj.

Zato smo Andragoškem centru Slovenije v Tenu vseživljenjskega učenja v letu 1998 organizirali t.i. odprt telefon. Njegov namen je bil, da nas odrasli lahko po telefonu vprašajo vse, kar jih zanima v zvezi z možnostmi izobrazbovalja: od formalnih

Natalija Zalec, sodelavka Andragoškega centra ob odprtem telefonu

oblik od neformalnih oblik izobrazbovalja od vprašanj o možnostih financiranja izobrazbovalja do vprašanj o tehnikah in strategijah za izboljšanje lastnega načina učenja. Da smo se prav odločili, je pokazalo veliko zanimanje ljudi, saj smo imeli prvi dan toliko klicev, da smo stiri sodelavke komaj zmogle odgovoriti na vse.

Največ vprašanj se je nanašalo na izbiro ustreznega programa izobrazbovalja glede na potrebe posameznika. Vsakdo ima svojo zgodbo, ki je enkratna in neponovljiva, iz različnih razlogov pa lahko sestavimo nekaj najbolj tipičnih (splošnih) primerov:

● Zenska, stara 40 let, pred več kot 20 leti je prekinila solanje na srednji administrativni šoli v 2. letniku; podjetje, v katerem je delala za tekočim trakom, je šlo v stečaj, postala je brezposelna; rada bi si pridobila poklicno izobrazbo, pa ne ve, za kaj naj se odloči (skupaj smo razmišljali, kaj jo zanima, kaj bi rada delala v prihodnosti, kateri izobrazbovalni pro-

Tanja Vilić Klenovšek

gram je najbližji njenim željam, kdo ji lahko financira izobrazbovalno (idr.).

● Moski, 30 let delovne dobe, ima srednjo ekonomsko izobrazbo, v službi za delovno mesto, ki ga opravlja, zahtevajo končno višješolsko izobrazbo; želim, da se ga možnosti izobrazbovalja odraslih v višješolskih programih (predstavili smo mu možnosti).

● Zenska, stara 50 let, rada bi takšno obliko izobrazbovalja, da si bo pridobila znanje za svoj oseben razvoj, da bodo vsebine bolj splošne in povezane z vsakdanjim življenjem (predstavili smo ji različne možnosti, med drugim tudi t.i. študijske krožke, izobrazbovalne v središčih za samostojno učenje, borzo znanja (idr.).

Navedla sem le nekaj najbolj pogostih položajev, v katerih se znajdemo odrasli, bodisi ki želimo le izpopolniti znanje, kar lahko dosežemo s krajšimi programi (nekejurimi ali nekejurimi), bodisi ki želimo pridobiti poklicno izobrazbo - prvo ali pa svojo dopolniti na višji ravni, ko se odločimo za daljše programe formalnega izobrazbovalja, organiziranega za odrasle.

Za odrasle, ki mu izobrazbovalje oziroma učenje ni osrednje v njegovem splošnem življenju, je pomembno, da povezano z njegovim prihodnjim izobrazbovalnim in učenjem. Zato je prav, da odrasli, ko se vključujemo v izobrazbovalno, zahtevamo tako od izobrazbovalcev kot tudi od svetovalnih delavcev na zavodih za zaposlovanje vse potrebne informacije ter da nam pomagajo tudi z nasveti.

Kakšne možnosti še obstajajo?

Marsikateri odraslega ob spominu na leta šolanja prevečja najrazličnejši, mešanici, nemalokrat tudi neprijetni občutki. Pri prenekanem slednji prevladajo in tak clovek se odloči, da šolskega praga ne bo več prestopil. S tem se priključa za številne možnosti in priložnosti, ki se ponujajo ob tem, da se učimo in izobražujemo: občutek samozavesti ob novem znanju, družbeno in spoznavanje novih ljudi, napredovanje v službi, lažje reševanje osebnih težav in podobno. Spremembe v okolju prav tako zahtevajo drugično razmišljanje. Tako na primer grožnja z izgubo službe marsikoga pripravi do tega, da se odloči svoje življenje izboljšati prav s pridobitvijo novega znanja. Toda kako? Izobraževanje je največkrat drago, marsikdo tudi nima pravih informacij o izobraževalnih programih v svojem okolju.

Na Andragoškem centru Slovenije so razvili vrsto programov, katerih cilj je pomagati izobražbo tistim, ki jim je težko dostopna, a jo prav tako najbolj potrebujejo. Programi so večinoma brezplačni in zasnovani tudi tako, da upoštevajo posebnosti izobraževanja odraslih, uveljavljajo demokratične načine poučevanja in izzivajo udeležence v zahtevajo njihovo aktivno sodelovanje.

Študijski krožki

Študijski krožki so zvrst neformalnega izobraževanja, namenjeni pa so najširši skupini odraslih, ki se želijo naučiti kaj novega. Odlikuje jih sproščeno učno ozračje, njihov cilj pa je doseči spremembe v okolju. Letos deluje 146 krožkov po vsej Sloveniji, vse-

binsko v njih prevladujejo ohranjanje ljudske dediščine, kulturne in likovne dejavnosti, osebni razvoj, komunikacija in vzgoja. Udeleženci izjavljajo, da so z delom v krožku izjemno zadovoljni, kar 90 odstotkov jih želi naslednje leto še sodelovati. Naj na tem mestu naštejemo samo nekatere: Ustvarjalnost ne pozna meja, Priložnost za nov začetek, Naredimo naš kraj lepši, Dobra komunikacija – pot do uspeha, Sreča je biti roditiel, Spoznavanje drugih kultur – pot do samega sebe. Možnosti je nešteto, krožki se ukvarjajo z vsem, kar zanima udeležence.

Če bi želeli izvedeti, kakšne so možnosti tovrstnega učenja v vašem kraju, pokličite Andragoški center Slovenije. Radi vam bodo posredili podatki – tudi tistim organizacijam, ki bi študijski krožek razmislile.

Usposabljanje za življenjsko uspešnost

»...čakal sem, da se konča šolska ura...«, »...ko pomislim na solo, izgubim živce...«, »...slabi spomini, vznemirjanje in zmerjanje...«, »...prijeteljstvo, kazni, domneve naloge in slabe ocene...«. To so najpogostejši občutki pred neuspehom...« To so izjave udeležencev programa Usposabljanje za življenjsko uspešnost, v katerem največ sodelujejo brezposelni, v katerem menjen samo njim. Pridruži se lahko vsak, ki ima manj kot 10 let šolanja – končano ali nedokončano osnovno šolo, ne dokončano poklicno ali srednjo šolo. Cilj tega programa je pridobitev in razvijanje temeljnih spretnosti in znanja branja, pisanja in računanja za vsakdanjo rabo. S programom tudi želijo spremeniti osebnostno naravnost udeležencev: pridobijo znanje, ki jim omogoča nadaljnje sodelovanje v okolju. Udeleženci po končanem programu poročajo, da so postali bolj samozavestni, da so odkrili nove interese, pridobili pomembne izkušnje pri odnosih z ljudmi, bolje rešujejo osebnostne težave, pridobile izkušnje in znanje pa uporabljajo pri nadaljevanju študija, pri delu in iskanju zaposlitve.

Informacije o možnostih sodelovanja v teh programih boste najlaže dobili na svoji enoti Zavoda za zaposlovanje.

Projektno učenje mladih

Nove razmere na trgu delovne sile slabšajo zaposlitvene možnosti, še zlasti mladim. Tako se interese za nadaljevanje izobraževanja povečujejo, po drugi strani pa se v celotnem šolskem sistemu pojavlja večja selekcija. Poleg tega organizirane oblike mladinskega društva, ki bi pritegnile najbolj odrinjene mlade, ne obstajajo. Okoli tretjina mladih preneha šolanje, preden si pridobi strokovno ali poklicno izobrazbo. S tem ostanejo brez možnosti zaposlitve, to pa povzroča socialno osamljenost. Ti mladi nimajo možnosti za uveljavljanje statusnih pravic, zato se večinoma

ne prijavljajo na zavodih za zaposlovanje kot iskanci prve zaposlitve; ostanejo kot brezne sarsen, nimajo statusa in so tako potisnjeni na družbeno obrobje. Sestavljajo skupino, ki se je zznasla v praznem prostoru ter brez motivacije za ponovno vključitev v družbo.

Omenjeno praznino vsaj delno zapolnjuje program Projektno učenje mladih (PUM), s katerim želijo spodbuditi mlade za nadaljevanje šolanja, jim pomagati pri odločitvi za izobraževanje in vsakega posebej stati ob strani pri nadomestni pomanjkljivosti znanja. Pridružijo se mu mladi, stari od 15 do 25 let, ki se ne šolajo redno, niso zaposleni in nimajo primerne izobrazbe. Program poteka eno šolsko leto, vsak dan poseben ur.

Zakaj »projektno« učenje? Udeleženci samostojno izvedejo neki projekt, zlasti zanimiva pa so se izkazala naslednja področja: mediji (izdelava časopisa, lokalni radio, multimedijske predstavitve), izrazna in umetnost (poulično gledališče, nastopanje, oblikovanje...), potovanja, telo in gibanje, dekorativne umetnosti, narava in zdravje, izdelava izbranega izdelka oziroma storitve.

Udeleženci v projektu pridobijo praktične izkušnje z delom, izoblikujejo si odnos do dela, spoznajo nove načine ustvarjalnosti, uporabe naravnih materialov in podobno.

V Sloveniji trenutno poteka dva takšna programa. V Ljubljani ga izvaja Zavod TIN, Elprova 19. Če pokličete na telefonsko številko (061) 339 267, se boste lahko pogovorili z mentorji Berto, Mojco, Blažen ali Braunko. V Slovenj Gradcu pa ga izvaja podjetje KOR-CIS. Gosposvetga 16. Kontaktna oseba je Aleša Jordan, pokličete pa jo lahko na telefon (0602) 42 998.

Središča za samostojno učenje

Središča za samostojno učenje so del širšega projekta Razvoj organiziranega samostojnega učenja. Trenutno deluje 20 takšnih središč in so namenjena splošni izobraževanju: prevladujejo tuji jeziki in računalništvo. Obiskovalci so predvsem mladi, do 30 let, vsaj polovica jih je brezposelnih. Obišče jih lahko vsakdo, namenjena pa so zlasti ljudem, ki jim iz kakršnihkoli razlogov tradicionalno učenje in izobraževanje bodisi nista dostopna bodisi jim ne ustrezata. Poznamaj se v svoji knjižnici ali na ljudski univerzi, če v vašem kraju takšno središče obstaja.

Po znanje na borzo

Borze znanja verjetno ni treba posebej predstavljati. Osrednja borza je ljubljanska, v delavski knjižnici (njihovo ponudbo si lahko ogledate tudi na teletekst), delujejo pa tudi v Mariboru. Novem mestu, Slovenj Gradcu in Izoli. V teh središčih dobite podatke o ljudeh, ki določeno znanje imajo in ga želijo ponuditi drugim, in o tistih, ki znanje iščejo.

Maja Korošak

5/99 naša žena 15

Priznanja za izjemne dosežke pri učenju odraslih v letu 1999

Andragoški center RS (DELO 6/5-1999)

Predloge za podelitev priznanj lahko posredujejo vsi državljani, zamejci, izseljenci, skupine, društva, ustanove, podjetja in lokalne skupnosti. Letno se podeli do 15 priznanj, oz. do 5 za:

- posameznike in
- skupine za izjemne učne uspehe in bogatitev lastnega znanja
- posameznikom, skupinam, ustanovam, podjetjem in lokalnim skupnostim za izjemne strokovne ali promocijske dosežke pri bogatitvi znanja drugih.

Žok za prijave na obrazcih ACS je do 3. junija 1999. Informacije in obrazci: ACS, Ljubljana, Šmartinska 134 a, tel.: (061) 1842-560.

Andragoški center Slovenije bo spet podelil priznanja za učenje odraslih

Koga bi predlagali vi?

Andragoški center Slovenije (ACS) bo tudi letos, tokrat že tretjič, podelil priznanja za učenje odraslih. Priznanja podeljujejo tistim odraslim, ki so bodisi veliko dosegli pri lastnem učenju bodisi za dosežke pri bogatstvu znanja drugih. Uradna podelitev priznanj je vsako leto ob odprtju Tedna vseživljenjskega učenja (letos bo od 18. do 24. oktobra), zdaj pa so pri Andragoškem centru Slovenije pričeli zbirati predloge za priznanja.

S priznanji za učenje odraslih želi ACS spodbujati in promovirati učenje odraslih ter počastiti posameznike, skupine in organizacije, ki v svoje učenje in izobraževanje veliko vlagajo in s tem osebnostno rastejo, si izboljšujejo položaj in pozitivno vplivajo na svojo okolico (tako na svoje bližnje kot na sosesčino, skupnost in celotno družbo).

Za devetčlansko komisijo bo pomembno, kakšne ovire je kandidat za priznanje moral premagati pri učenju in ali je na podlagi učenja izboljšal kakovost svojega življenja ali življenja drugih ljudi, sprejela pa ne bo tudi zahtevnosti oziroma kakovosti programov, ki jih je kandidat obiskoval. Lani je bilo podeljenih devet priznanj - med prejemniki so med drugimi bile tudi Adela Kellar iz Maribora (za dolgoletno delo s starši, pri katerem se ti učijo učinkovitega vedenja) in Azbela Cergol iz Maribora (za razvijanje novih programov in s tem bogatenje slovenske teorije in prakse na področju izobraževanja odraslih) ter članice likovnega krožka iz Velenja (za lastno učenje in sistematično pridobivanje novih znanj in spretnosti).

Predloge za letošnje možne nagradence pri ACS že zbirajo. Ker pri Andragoškem centru Slovenije vedo, da ljudje v lastnem okolju poznajo tiste, ki bi si priznanje za učenje zaslužili, vabijo k sodelovanju. Škoda bi namreč bilo, da bi takšni ljudje, ki so s svojim življenjem lahko zgled in navdih za druge, ostali anonimni. Vse informacije in prijavitne obrazce za predloge za priznanja za učenje odraslih dajejo pri Andragoškem centru Slovenije (telefon 061 1842 560).

(tv)

naša
žena
PRILOGE

TEDEN VSEŽIVLJENJSKEGA UČENJA '99

Priloga revije Naša žena, oktober 1999

Življenje je učna ura

Neverjetno pravzaprav, koliko se ljudje učino. Tega se v vsakdanjem življenju morda niti ne zavedamo. Ko pa se v nekem trenutku ustavimo in pogledamo vase in nazaj, opazimo, da se je veliko spremenilo. Nabrali smo si izkušnje, razmišljamo nekoliko drugače, odzivamo se na drugačen način [vsaj v nekaterih stvarih]. Morda smo v določenem življenjskem obdobju dosegli nekaj, o čemer smo pred tem le sanjali. Ob tem smo prav zaradi postali drugačni ali z drugimi besedami: bolj podobni samim sebi. Lahko pa da skoki niso bili tako dolgi in dosežki ne tako zelo visoki in opazni. Pa vendar nam je jasno, da se vsak dan naučimo kaj novega. Ne samo v šoli, na seminarjih in tečajih, ampak kar v službi, v družini, med prijatelji in sosedji. Danes smo se na primer končno naučili pisati dopise v tujem jeziku in uspelo nam je odkriti bližnjico na našem računalniku. Včeraj so nas ob zahtevnem študiju preštinjale ustvarjalne zamisli o preureitvi stanovanja. Prejšnji teden smo prijatelju (prijateljci) le znali na primeren način povedati, da nam ni všeč, kako se vede do nas. Lani smo se na dopustu naučili, kaj pomenijo različne luči na ladajah. Letos se tega nismo več spomnili, vemo pa, da določen pomen imajo. Ali pa to: letošnjo zimo se bodo tudi v naši kleti police šibile od polnih kozarec, saj smo se le naučili vlagati papirke in skuhati marmelado. Čeprav nam je kdo govoril, da »mi tega že ne bomo nikoli znali«. Prejšnji mesec smo v službi morda prevzeli novo nalogo in danes smo prvič začutili, da jo obvladamo...

Poti učenja so različne - toliko jih je, kolikor nas je na tem svetu. Skupno vsem pa je to, da ob učenju občutimo radost in ob naučenem zadovoljstvo. Pomembno je, da ugotovimo, kaj želimo znati in česa se želimo učiti. Kot pravi eden od tisočih dobitnikov priznanja Andragoškega centra Slovenije: pravo učenje se začne, ko spoznamo svojo vrednost. Učimo se vendar zato, da bi bilo naše življenje boljše in lepše - za nas in za druge.

Naj bo torej, spoštovani bralke in bralci, življenje za nas učna ura. Vzemimo si čas za to!

Maja Korošak

Problema priloga oktobrske številke revije Nasa žena Teden vseživljenjskega učenja '99 je nastala v sodelovanju z Andragoškim centrom Slovenije. Uredila jo je Maja Korošak. Fotografije in na naslovi: Maja Šebart, Fotoklub Zrenik iz Sužane. Temeljno je prilogo uredil Andrej Verbič.

2 naša žena 10/99

Pomembne informacije o TVU '99

- Pred začetkom Teda izide Koledar priveditve TVU '99, v katerem bodo podrobno predstavljene vse prireditve, ki bodo v tem tednu potekale: s krajem in časom prireditve, telefonom in kontaktno osebo. Koledar bo na voljo v knjižnicah in na drugih javnih mestih.
- V oddaji Modro na Televiziji Slovenija, ki je na sporedu vsak prvi četrtek v mesecu ob 18.10, bodo predstavili nekatere dobitnike priznanj ACS.
- Slovensko odprje Teda vseživljenjskega učenja '99 bo 18. oktobra 1999 ob 11. uri v prostorih Hermesa Softlaba. Takrat bodo tudi uradno podeljena priznanja ACS. Slovenska odprta bodo potekala tudi v drugih slovenskih krajih.
- Odprti telefon, ki ga organizira ACS, bo deloval tudi letos. Telefonske številke bodo objavljene na prvih straneh Dela in Slovenskih novic. Pokličite, če vas zanima izobraževanje odraslih. V sredo 20. 10. 1999 bo tema **Kako do spričevala** (izobraževanje za pridobitev izobrazbe). V četrtek, 21. 10. 1999, bodo strokovnjaki odgovarjali na vprašanja **o možnostih za samostojno učenje**. (Ne učimo se samo v šoli - kje torej še?) Petek pa bo namenjen **izobraževanju starejših** (Nikoli ni prepozno za učenje). Vse dni bodo strokovnjaki odgovarjali tudi na vprašanja, **kako se učiti in kako učenje izboljšati**.
- Informacije o izobraževanju odraslih bodo dajali tudi v nekaterih izobraževalnih organizacijah po Sloveniji.
- Tisti, ki ste večji interneta, lahko najrazličnejše informacije o izobraževanju odraslih dobite tudi v Svetovnem kotičku na internetni strani: www.acs-saec.si

Nacionalni program izobraževanja odraslih

Priložnosti za učenje za vse ljudi

Prireditve po vsej Sloveniji v času Teda vseživljenjskega učenja kažejo vso raznovrstnost priložnosti za učenje. Hkrati pomagajo razbujati tradicionalno razmišljanje, da je učenje in znanje, ki ga dobimo v šolskih programih, najpomembnejše tako za nas same kot za naše bližnje. Res je pomembno, vendar ima formalni izobraževalni sistem svoje meje: v podjetjih, v družbi in pri posameznikih obstaja veliko izobraževalnih ciljev, ki jih solstvo ne more doseči. To, česar se naučimo v formalnem šolskem sistemu, ne zadostja niti za vse življenje, še manj pa za vse naše potrebe: poklicne, osebne (tega se učimo za svojo dušo) in potrebo po varnem in predvidljivem okolju - v družini, soseski in širšem družbenem okolju. Spoznanje, da je treba razvijati politične, kulturne in duhovnih razsežnosti, si je že urlo veljavo v nacionalnih izobraževalnih politikah v številnih razvitih državah, pa tudi pri nas.

Vseživljenjskost učenja v dokumentih

Temeljne principe vseživljenjskega učenja lahko najdemo v številnih slovenskih razvojnih dokumentih, in to v določilih, ki enako vredno obravnavajo učenje in izobraževanje mladih in odraslih, učenje in izobraževanje za osebno, gospodarsko in družbeno razvoj. Strategija gospodarskega razvoja Slovenije jih vsebuje v delu, kjer govori o izobraževanju mladih za doseganje različnih stopenj formalne izobrazbe ter o izobraževanju odraslih in neformalnih oblikah izobraževanja. Strategija poudarja tudi druge dejavnosti, kot so vzgoja v družini, kultura, telesna kultura in zdravstvo, ki vplivajo na proizvodno in storitveno dejavnost, nujne pa so tudi za zadovoljevanje osebnih potreb ljudi, ohranjanje in razvijanje človekovih sposobnosti ter večje sodelovanje odraslih v dejavnem življenju. Med najpomembnejšimi načeloma strategije gospodarskega razvoja sta

Foto: Vilma Colja, Foto klub Žarek

tudi »zavzemanje za enakost med ljudmi« ter razvijanje kolektivnega dogovarjanja in sodelovanja v upravljanju.

Nacionalni raziskovalni program prav tako omenja primarne vseživljenjskega učenja, ki obnavlja uporabo znanja za gospodarski, socialni, kulturni in okoljevarstveni razvoj Slovenije. Najdemo pa jih tudi v nacionalnih programih na drugih področjih: z določili o širjenju kulturne vzgoje, razvijanju splošne vesti o pomenu kulturne dediščine, preventivnem zdravstvenem izobraževanju, izobraževanju za varovanje gozdov, za skladnejši regionalni razvoj, o razvijanju kulture vseživljenjskega učenja id.

Ne moremo pa spregledati, da se pri nas koncept »vseživljenjskega učenja« udejanja predvsem v poklicnem izobraževanju, ki ga zahtevajo znanstveni in tehnološki napredek ter spreminjanje proizvodnih procesov zaradi povečevanja tehnološkega slovenskega gospodarstva. Strategija »vseživljenjskega učenja« pa pomeni mnogo več: uveljavljanje »večrazsežnega« izobraževanja - učenja

Učenje za osebni razvoj

Pri nas so temeljni dokumenti za uveljavljanje vseživljenjskega učenja **Stratenske podlage za nacionalni program izobraževanja odraslih**. Pripravi jih je Andragoški center Slovenije, sprejel pa septembra 1998 Strokov-

10/99 naša žena 3

ni svet za izobraževanje odraslih. Z globalnimi cilji in prednostnimi področji, je v strokovnih podlagah uveljavljen »enakovredni« poljubni potrebi po učenju za zadovoljevanje osebnih potreb (posameznikov duhovni in intelektualni razvoj), družbenih potreb (učni in intelektualni razvoj), družbenih potreb (civilizacijske ravni) in potreb dela (večja konkurenčnost, ekonomski in tehnološki razvoj). V izobraževalnih programih in procesih se izobraževalni cilji prepletajo in dopolnjujejo: izobraževanje za osebno rast razvija samostojnost in sposobnost, ki se prenasa tudi v družinsko in delovno okolje; dvigovanje splošne izobraževane ravnice povečuje proizvodnjo in učinkovitost delovne sile in sodolavnost v družbenih procesih; vse vrste potreb pa so tudi odvisne od družbe in se med seboj prepletajo.

Na tem mestu bom na kratko predstavil la eno področje - splošno, neformalno izobraževanje odraslih, to je izobraževanje za osebnostni razvoj. Gre za izobraževanje ali učenje ne glede na posameznikovo poklicno ali družbeno vlogo; obsega izobraževanje o umetnosti, zgodovini, filozofiji, za dejavnost v prostem času, za družbeno blaginjo. Ni namenjeno posamezniku, temveč širši družbi ali svetu - kot npr. izobraževanje za mir, razvijanje temeljnih demokratičnih vrednot, varstvo okolja ipd. Pri tem pa nima le zelo raznovrstnih vsebin, ampak ima tudi decentralizirano načrtovanje in izpeljavo izobraževanja, ki tudi ni natančno in stalno nadzorovano.

Strokovne podlage za nacionalni program izobraževanja odraslih pripisujejo pomembno vlogo zviševanju formalne izobraževne ravni prebivalstva in zagotavljanju kar najbolj kakovostne strokovne izobrazbe in usposobljenosti delovne sile. Ob tem pa **enakovredno** opredeljujejo tudi potrebo po širini in kakovosti rasti splošnega neformalnega izobraževanja: udeležba v neformalnih, splošnoizobraževalnih programih naj bi se v obdobju od 1999 do 2010 povečala z okrog 36 odstotkov prebivalcev na 60 odstotkov, starih 15 let in več. Tako ambiciozno postavljen cilj postavlja pred načrtovalce in nosilce razvoja izobraževanja odraslih ter pred organizacije, ki izobražujejo odrasle, precej zahtevne naloge: ustvarjanje razmer, ki bodo večini prebivalcev omogočale tovrstno izobraževanje. To je hkrati tudi področje, ki je od začetka osemdesetih let pri nas najbolj omejeno na obdobje prirediteljev in Tvedu vseživljenjskega učenja mu ne želimo dati ugleda in pomena, kot ga ima tovrstno izobraževanje le v mednarodnih dokumentih, ampak tudi v izobraževalnih praksah posameznih razvitih evropskih držav.

Olga Drogenik

Podoba o sebi uravnava naše vedenje

Samopodoba, učenje in šola

Podoba o sebi uravnava naše vedenje

Odmetavanje balasta

Podoba o sebi je nekako notranje merilo, kar včasih imenujemo naš »jaz«. Tako imamo pojmovanja o drugih in o svetu, tako jih imamo tudi o sebi. Le da so ta izjemno pomembna in v našem ravnanju pogosto odločilna. Samopodoba je celota informacij, znanj, predstav, ocen, čustev in vrednoten o nas samih, je celota, ki je na poseben način organizirana v našem spominu. Pojem identitete pa je tesno povezan s pojmom samopodobe: nanaša se na vse tisto, s čimer se istovestimo in zaradi česar ohranjamo svojo osebnost svojo istovetnost in sorazmerno trajnost ob vseh siceršnjih spremembah in prilagoditvah.

Podoba, ki jo oblikujemo in nato vzdržujemo o sebi, je pomembna zlasti zato, ker vpliva na naše vedenje. Kako je to mogoče? Preprosto tako, da ravnamo tako, da pri tem zavestno, se bolj pa nezavedno pazimo, da je naše ravnanje v skladu s samopodobo. Da je takšno, kot mislimo, da se spodobijo, da vnaprejšnje, da se ujema z našo naravo. Da, včasih vpliva senca naše samopodobe na naše vedenje prav usodno, celo proti naši volji. Kot da bi bila nekak naš notranji upravitelj.

Posameznik si mora ustvariti samopodobo, ki mu pomaga reševati življenjske vloge, katerih se bo lojeval kot predstavnik vloge, svoje družinske, šolske, poklicne vloge. Med socializacijo mu pomembne druge osebe pomagajo, da si ustvari svoje glavne »identitete« - pomagajo mu, da si ustvari podobo o tem, kakšen je, kakšen naj bo, kako naj misli, kako naj se vede, po katerih pravilih naj se ravna. V življenju dobimo veliko tovrstnih sporočil in navodil: »to se fantom (dekletom) ne spodobijo«, »pokažne je otročje«, »nauči se ravnati po svojih glavi«, »če se ne boš sam potegnil zase, kdo se bo« id. Rezultat vsega tega je samopodoba, predstava o tem, kdo pravzaprav smo - od nje pa je veliko, res veliko odvisno v našem ravnanju in v našem življenju. Vpliv samopodobe postane pomemben že v otroštvu, v predšolski dobi, njen pomen rase v vseh letih šolanja in postane že kar kritično pomemben v obdobju mladostništva. In nato

ne izgubi tega ključnega pomena, dokler živimo.

domov, k vrstnikom; pri starejših bodo stopile v osrednje druge dejavnosti in drugi interesi (npr. šport, uveljavljanje na zabavnem področju, družba s prijatelji, odnosi do drugih, družba s prijatelji, odnosi do stvari, ki niso zatele, pozneje tudi npr. delikventno vedenje, jemanje drog, kajenje, alkoholizem).

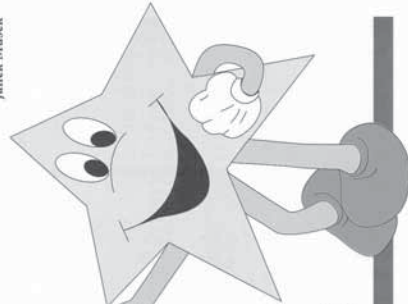
Šolski neuspeh ni vedno odločilen

Že starejši raziskave so pokazale, da učni uspeh vpliva na samopodobo in samovrednotenje. Pri učencih s slabšim uspehom so ugotavljali nižje samovrednotenje in slabšo samopodobo, tudi če je bila njihova inteligentnost dejansko enaka - in celo nadpovprečna. Seveda se lahko vprašamo, koliko gre pri tem odnosu za vzajemne vplive. Zelo verjetno je, da slabše ocene učiteljev negativno vplivajo na samopodobo, vpliv okolja je pač lahko odločilen za vidike naše samopodobe, in učenci se le težko izognejo temu, da tak vpliv ne bi znižal samopodobe in samopodobe. Vendar se zdi tudi dokaj verjetno, da lahko samozavesten nastop učenec z visokim samopodovanjem učinkuje na učitelje (oziroma ocenjevalce) in dobro vpliva na učni uspeh.

V eni od raziskav smo opazili dve zanimivosti: Prva je ta, da sta dve delni samopodobi le malo povezani z učenim uspehom ali pa celo znižujeta. Obe se namakata na splošni vidik samopodobe (spolna samopodoba in odnosi z vrstniki nasprotnega spola). Pozitivna na splošno identiteta zrcali uspešnost v odnosih do nasprotnega spola, to pa je od nekdanjega »kontraindikacija« za učni uspeh.

Raziskave so samo potrdile, da zaljubljenost in učni uspeh ne gresta najboljši skupaj, torej resnico, ki že sodi na področje pedagoške folklorne. Zanimivo pa je, da spolna samopodoba sicer ni povezana z akademsko in »matematično« samopodobo, toliko bolj pa s samopodobo, ki temelji na verbalnih sposobnostih. Najbrž bo torej držalo, da je uspeh v odnosih z drugim spolom pomembno odvisen od besedne spretnosti in iznajdljivosti. Zgovorne in duhovite osebe laže pridobivajo partnerje in privlačijo njihovo pozornost. Druge intelektualne sposobnosti jim pri tem ne pomagajo veliko. Pri navajanju partnerskih odnosov je pač videti, da besede več zalezejo kor globlje načrtnike in intelektualne lastnosti!

Ilustracija Sandija Grulje iz knjige Ti si zvezda mojega življenja. Institut za razvijanje osebne kakovosti

Zanimiv je tudi podatek, da učna uspešnost ni prav močno povezana s samopodovanjem. Pogosto so sicer ugotavljali povezanost samopodovanja z uspešnostjo in tudi konkretno z učnim uspehom, a ta povezanost ni visoka. Z učnim uspehom so povezane predvsem liste sestavine samopodobe, ki zadevajo šolsko uspešnost, študijsko oziroma poklicno identiteto, moralno identiteto, priklagenost, duhovno identiteto in iskrenost. Zanimivo je tudi, da so učenci, ki imajo bolj oblikovan moralni, duhovni in religiozni vidik samopodobe, v šoli uspešnejši.

Je torej možno iz naših podatkov povzeti, da je samopodoba, če izrazimo akademsko, intelektualno in moralno vidike, le šibko povezana z učno uspešnostjo? Zdelo bi se, da je tako. Na tem mestu bi bilo koristno, če bi se malce ustavili.

Kar težko je verjeti, da so npr. splošna samopodoba, samovrednotenje in samopodovanje tako malo povezani z učno uspešnostjo. Toda pomisliti moramo, da so splošna samopodoba, samovrednotenje in samopodovanje odvisni od uspešnosti na vseh pomembnih življenjskih področjih, ne samo od učne uspešnosti. V življenjskem krogu šolske mladine, zlasti najstnika, najdemo poleg šole kar nekaj takšnih področij: njegova družina, njegovi vrstniki in njegovo uveljavljanje v odnosu do nasprotnega spola (družinska ali domača, vrstniška in spolna samopodoba). Vsa ta področja prispevajo k skupni samopodobi in k samopodovanju. Upoštevati moramo več vidikov samopodobe, akademška (šolska) samopodoba je samo eden izmed njih. Učenec, ki nima posebno visoke šolske samopodobe, lahko to nadomesti z uspešno družinsko (domačo) ali pa vrstniško samopodobo, pozneje pa tudi z uspešnim uveljavljanjem v odnosih do nasprotnega spola.

Janek Musek

ŽELITE PRIDOBITI NOV POKLIC?

VAM NINEŠTOJSKO SREDNJE ZNANJE NE ZADOŠČA?

Vpisujemo v naslednje programe:

- **EKONOMSKI TEHNIK**
diferencialni program in prekvilifikacija
- **TRGOVEC**
prekvilifikacija, dokvalifikacija
- **TRGOVINSKI POSLOVOĐJA**
pripravljalni seminar
- **TURISTIČNI VODNIK**
- **TURISTIČNI SPREMLJEVALEC**
- **KOMERCIALIST po V. stopnji**
- **RAČUNOVODJA po V. stopnji**
- **KOZMETIČNI TEHNIK**

Obročno odplačevanje, študijski krediti

☎ 061/125 31 20

Foto: Vilma Colja. Foto klub Žarek

Občutek lastne vrednosti je najpomembnejši

Učim se - torej sem

Smo le to, kar smo se doslej naučili in izkusili, ne pa tisto, kar je ves naš potencial
(Virginia Satir)

Da bi se odrasli česa naučili, so potrebni trije preprosti pogoji: pripravljenost ali htenje, znanje o tem, kako se učiti, prilagodljivost za učenje.

Pri tem je zelo pomembna tudi podpora za učenje. Odrasli ljudje se v izobraževanju pogosto zelo negotovi, saj smo v svojem preteklem življenju v sebi nakopili zelo veliko nezavednih sporov, napak in bolečin, ki jih odkrivajo v zrelem obdobju, večina ljudi pa nikoli zares ne izkoristi svojih pravih potencialov in v vsej polnosti ne razvije svojih posebnih talentov. Odrasli pa s sabo nosimo še posebno dragoceno, zaradi katere se učimo drugače kot otroci. Z leti smo namreč zbrali množico dragocenih notranjih virov moči: izkušenj, podatkov, spretosti in znanja, na katere se lahko opiramo pri novem učenju. Žal je večina teh spretosti na nezavedni ravni, zato jih je treba ponovno priključiti. To pa je zaradi množice negativnih izkušenj z učenjem pogosto težko. Navsečja ovira pri tem so negativna prepričanja o sebi. Nekoga, ki so mu starši učili in okolje dolga leta na primer sporočali, da je nespreten pri izražanju, da je dober govorci rojen in da je treba poslušati ce živito »obvladati«, je težko prepričati, da so vse spretosti komuniciranja, ki jih potrebuje za javni nastop, že v njem, da naj jih samo zbere, vadi in - sprejme izziv nastopa.

ni dobro postavljati

ni dobro postavljati

ni dobro postavljati

ni dobro postavljati

ni dobro postavljati

ni dobro postavljati

ni dobro postavljati

ni dobro postavljati

ni dobro postavljati

ni dobro postavljati

ni dobro postavljati

ni dobro postavljati

ni dobro postavljati

ni dobro postavljati

ni dobro postavljati

ni dobro postavljati

ni dobro postavljati

ni dobro postavljati

ni dobro postavljati

ni dobro postavljati

ni dobro postavljati

ni dobro postavljati

ni dobro postavljati

ni dobro postavljati

ni dobro postavljati

ni dobro postavljati

ni dobro postavljati

ni dobro postavljati

ni dobro postavljati

ni dobro postavljati

ni dobro postavljati

ni dobro postavljati

ni dobro postavljati

ni dobro postavljati

ni dobro postavljati

ni dobro postavljati

ni dobro postavljati

ni dobro postavljati

ni dobro postavljati

ni dobro postavljati

ni dobro postavljati

ni dobro postavljati

ni dobro postavljati

ni dobro postavljati

ni dobro postavljati

ni dobro postavljati

ni dobro postavljati

ni dobro postavljati

ni dobro postavljati

ni dobro postavljati

ni dobro postavljati

ni dobro postavljati

ni dobro postavljati

ni dobro postavljati

ni dobro postavljati

ni dobro postavljati

ni dobro postavljati

ni dobro postavljati

ni dobro postavljati

ni dobro postavljati

ni dobro postavljati

ni dobro postavljati

ni dobro postavljati

ni dobro postavljati

ni dobro postavljati

ni dobro postavljati

ni dobro postavljati

ni dobro postavljati

ni dobro postavljati

ni dobro postavljati

ni dobro postavljati

ni dobro postavljati

ni dobro postavljati

ni dobro postavljati

ni dobro postavljati

ni dobro postavljati

ni dobro postavljati

ni dobro postavljati

ni dobro postavljati

ni dobro postavljati

ni dobro postavljati

ni dobro postavljati

ni dobro postavljati

ni dobro postavljati

ni dobro postavljati

ni dobro postavljati

ni dobro postavljati

ni dobro postavljati

ni dobro postavljati

ni dobro postavljati

ni dobro postavljati

ni dobro postavljati

ni dobro postavljati

ni dobro postavljati

ni dobro postavljati

ni dobro postavljati

ni dobro postavljati

ni dobro postavljati

ni dobro postavljati

ni dobro postavljati

ni dobro postavljati

ni dobro postavljati

ni dobro postavljati

ni dobro postavljati

ni dobro postavljati

ni dobro postavljati

ni dobro postavljati

ni dobro postavljati

ni dobro postavljati

ni dobro postavljati

ni dobro postavljati

ni dobro postavljati

ni dobro postavljati

ni dobro postavljati

ni dobro postavljati

ni dobro postavljati

ni dobro postavljati

ni dobro postavljati

ni dobro postavljati

ni dobro postavljati

ni dobro postavljati

ni dobro postavljati

ni dobro postavljati

ni dobro postavljati

ni dobro postavljati

ni dobro postavljati

ni dobro postavljati

ni dobro postavljati

ni dobro postavljati

ni dobro postavljati

ni dobro postavljati

ni dobro postavljati

ni dobro postavljati

ni dobro postavljati

ni dobro postavljati

ni dobro postavljati

ni dobro postavljati

ni dobro postavljati

ni dobro postavljati

ni dobro postavljati

ni dobro postavljati

ni dobro postavljati

ni dobro postavljati

ni dobro postavljati

ni dobro postavljati

ni dobro postavljati

ni dobro postavljati

ni dobro postavljati

ni dobro postavljati

ni dobro postavljati

ni dobro postavljati

ni dobro postavljati

ni dobro postavljati

ni dobro postavljati

ni dobro postavljati

ni dobro postavljati

ni dobro postavljati

ni dobro postavljati

ni dobro postavljati

ni dobro postavljati

ni dobro postavljati

ni dobro postavljati

»neumnih« vprašani in delati napak. Zato smo postali molčci, ubogljivi, prestrašeni odrasli. Kje pa se smemo delati napake in biti nepopolni? Pri vožnji na cesti zagotovo ne, tudi ne v službi, pri vzgoji otrok ali pri obnavljanju dohodnine...

Zato odrasel človek prevsem znova potrebuje tisti temeljni občutek, da je kot posameznik kljub svoji nepopolnosti »v redu« takšen, kot je, da pa se v njem skrivajo še izjemne možnosti razvoja in da se je mogoče naučiti skoraj vsega, če si to želi.

Odrasli naj tudi spoznajo, da kljub svoji morebitni učni neuspešnosti v preteklosti niso »ne-sposobni, neumni, nenačrtani, nerodni...«. Temveč se le učijo na svoj poseben, enkratni način, ki ga morajo šele raziskati. Ko bodo ugotovili, kako čisto po svoje vidijo, slisijo, občutijo, razvrščajo in priključijo podatke ter kako se na svoj poseben način lotevajo različnih dejavnosti, bodo spoznali svoje prednosti in notranje vire moči. Spoznali bodo tudi področja, kjer se lahko še razvijejo, in jih začeli smiselno in samostojno uporabljati. Potem bodo spoznali, da niso »ne-sposobni«, da jim ničesar ne »manjka«, temveč so samo poseben, in se bodo tega začeli veseliti. Pozitivna čustva in dober občutek lastne vrednosti pa so temeljni pogoji za pravo učenje. Najbolj bi se se danes večina odraslih ljudi prevažala naokrog v vozčkih, če bi se učili temeljnih življenjskih spretnosti, kakršni sta hoja in govor, tako kot se učimo branja in pisanja.

Iščete dobro šolo za odrasle?

UNIVERZUM
Center za dopisno izobraževanje

Naše izobraževanje odraslih je prijetno in kvalitetno. Pomagali vam bomo s stalnim mentorstvom učiteljev, v svetovanjem, prirejenimi učnimi gradivi in drugimi metodami izobraževanja na daljavo. Imamo različne srednje šole in osnovno šolo.

Informacije vsak dan od 8. do 18. ure na tel. 061/163 92 70, lahko pa nas obiščete na Grosčeljski 4 v Šiški, Ljubljana.

- z množico ukazov, grožnji, zapovedi in toge-ga ponarjanja.

Morda iskreno vprašanje samemu sebi ob preteklih učnih izkušnjah: Kolikokrat v preteklosti ste od kakšne pomembne osebe v svojem življenju (staršev, učitelja, šefa...) dobili občutek, da ste takšni, kakršni ste, polnoma v redu? Ključ se se nazadnje sami pri sebi tako počutili? Brez pomislekov v slogu »Ko bi le bila malo bolj (manj)...«?

Šele s primerno samopodobo učenje zares lahko postane trajen proces posameznikovega poklicnega in osebnostnega razvoja. Poleg nje odrasli potrebuje znanje o učinkovitih načinih učenja. Ti so danes raznovrstnejši in pestrejši kot kadarkoli prej. To je hkrati točka, na kateri dobimo (poleg prejšnje) pomembno vlogo učitelja odraslih. Ta ni več predvsem vir novih podatkov, temveč strokovnjak za učne metode, spodbujalec, ustvarjalec, spodbudnih okolij in učitelje. Njegovo poslanstvo je nevisljivo spremljanje posameznika pri odkrivanju njegovih po-

Nameste množice podatkov in fak-tografskega znanja, ki si ga je ve-ščina med nami nakopila v siste-mu izobraževanja za poklice, danes za svoj profesionalni in osebni raz-voj potrebujemo take vrste sposob-nosti, ki jih tradicionalno izobraže-vanje (še) ne razvija dovolj, a so ga-tovo to njegovi največji izzivi za prihajajoče tisočletje. To je učenje in razvijanje intuicije, ustvarjalnosti in čustvene inteligence, tj. upra-vljanja s seboj, in obvladovanje medosebnih odnosov.

tencialov in navduševanje za učenje. Lahko bi nam rekli tudi sprožilec procesa učenja, oseb-nostne rasti in spreminjanja. Je samo svetlinik, ki posveti na posameznikovo učno pot, korake na tej poti in kompas pa mora odkriti vsakdo sam. To pa je najbolj najzanimivejši izziv in čar vsakršnega potovanja.

Nekdo je dejal, da mnogi ljudje umrejo pri tridesetih, pokopajo pa jih šele pri osemdesetih letih. To so tisti posamezniki, ki se zgolj pasivno odzivajo na življenje in dogodke, ne da bi se učili, spreminjali in notranje rasti, ki sploh ne vedo, da so na poti.

Toda vsaka pot je sestavljena iz množice drobnih korakov, in znanje in modrost nastajata vsak dan znova. Če le znamo videti prilogo-st za učenje v najbolj neizpranem viru - v življenju tukaj in zdaj.

Saj res, spoštovani bralci in bralke, kaj nove-ga ste se naučili včeraj? Kaj novega o stvarih, dogodkih, ljudeh in življenju boste spoznali dan-es? V tem boste ob koncu današnjega dne, da-nes zvečer, drugič, bogatejši kot včeraj in kaj ste vsak dan posebej pripravljali storiti za to?

Nada Mulej

PRIZNANJA ANDRAGOŠKEGA CENTRA SLOVENIJE ZA UČENJE ODRASLIH

Komisija za priznanja ACS (iz Andragoškega centra so jo zastopali dr. Vida Mohorčič Špolar, predsednica mag. Ester Možina in mag. Tanja Vitič Kle-novek, Meška Svetina poleg njih pa dr. mag. Stane Vija, dr. Alenka Seith, mag. Jože Miklavc, Lilijana Grof, dr. Lojze Sočan) je letos res opravila ve-liko delo. Na razpis je prispelo več kot petdeset prijav in odločanje o tem, kdo si priznanje najbolj zasluži, je bilo težko. Pa vendar lahko rečemo, da so imeli člani komisije pri izbiri »srečno roko«. Iverostji dobitniki priznanj so namreč še posebno zanimivi. Tudi zato, ker so si tako zelo različni. Dvrs-tili so se posamezniki, študijski krožek, priznanje je dobila ena od mest-nih občin, pa zasebni izobraževalni center, skupina navdušenih mentor-jev, skupina kmetic, izobraževalni center velikega podjetja, delovna sku-pina s fakultete in posamezniki. Med posamezniki so zastopani tako tisti, ki izobražujejo druge, kot tisti, ki se samoizobražujejo. Najrazličnejši po-kricev in izobraženih ravni so in prav to je tisto, kar najbolj navdušuje. Priznanje si zasluži namreč tisti, ki nadpovprečno veliko naredi za svoje učenje ali pa nadpovprečno prizadevno omogoča znanje drugim - ne glede na točko, s katere začnejo. Pri tem je večina od njih morala premago-vati številne ovire, nekateri so jih znali celo spremeniti v svojo prednost. Slovensna podelitev priznanj bo 18. oktobra ob odprtju Tedna vseživljenjskega učenja. Dobitnikom iskreno čestitamo že zdaj, bralke in bralce pa vabimo, naj preberejo njihove zgodbe.

PRIZNANJA ACS ZA BOGATITEV LASTNEGA ZNANJA

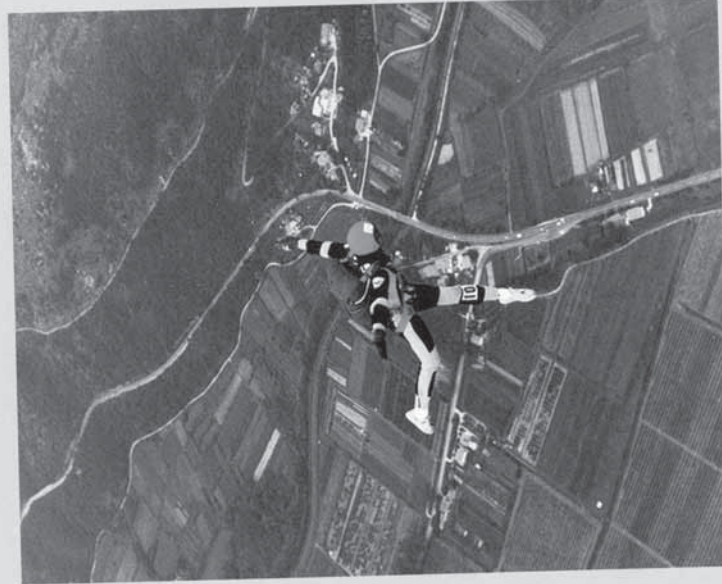

JOŽICA BACK, Radovljica
Obrniti tok življenja

Zgodba Jožice Back bi bila lahko zelo po-dobna zgodbam tistih, ki se pri štiridesetih uvrstijo na listo brezposelnih in po dolgo-trajnem iskanju službe preprosto obupajo. Vendar Jožica Back ni obupala, kljub temu da jo je v tistem času pestila vrsta težav.

Z nekdanimi možem sta imela otrok in dvajset let gostilo. Po desetih letih zakona

Benjamin Šmid: skok v praznino zahteva veliko poguma, prvenstvo v skokih pa še več samodiscipline.

drugice: v danih razmerah želi narediti kar je največ mogoče. Pravi, da so njegovi seminarji kot darila in da se nenehno uči iz njih. Pri poslovni komunikaciji se mu zdi najpomembnejše, da se ljudje v naši bližini počutijo dobro, da odhajajo zadovoljni, kar so srečali se enega novega človeka, ne glede na to, ali so kaj kupili ali ne. Ugotavlja, kako nepomembno je pravzaprav govorjenje, več bi morali sporočati brez besed. Samega sebe doživlja kot trenca. To je pri nesebi iz športa: bil je športnik mednarodne ravnosti in postal tudi večkratni državni prvak ter svetovni podprvak v letalskih športih oziroma paratoni in paraskiju - med drugim, seveda. Prizadeva si živeti tako, kakor se je naučil. Njegovo glavno področje pa je njegova družina. Tam včasih težko dokazuje, da tisto, kar uči druge, tudi sam živi. To je najtežje. Ko namreč človek poskuša spremeniti neko vedenje, ga vsi gledajo z nezanimanjem, češ, kaj pa spet igraš, kaj se pa greš - poznajo ga po kakšnega, kot je bil pred spremembo.

Janez Juvan, Odin: Benjamin Šmid za družbo Odin izvaja delavnice za komercialiste, nabavne in prodajne referente ter druge strokovne delavce, katerih delo zahteva komunikacijo z ljudmi. Je visoko strokovno usposobljen in svoja znanja neposredno, in učinkovito uporablja pri delu. To pomeni, da za vsako skupino posebej določi metodo dela glede na to, kakšno so cilji programa, pričakovanja ter izobraževalna in delovna struktura udeležencev. S takšno načinom dosega pri udeležencih povečano motiviranost za delo in tako svedoča tudi vedno kakovost znanja.

Z enako strokovnostjo je zavezan tudi pri našim načinu sodelovanja, ki ga s svojimi predavanji uveljavlja družba ODIN. Gre za poseben odnos, ko predavatelj ne najemamo le za posamezna izobraževanja, ampak z njimi kot enakovrednimi partnerji ustvarjamo sodelovanje od načrtovanja programa do njegovega uspešnega konca. Tudi sam se nenehno izpopolnjuje, spremlja strokovno literaturo ter sledi metodam dela in vsebinam, ki jih drugi andragoški delavci uporabljajo in izvajajo.

Najpomembnejši rezultat njegovih strokovnih prizadevanj so očitne pozitivne spremembe v znanju in veščinah udeležencev delavnic ter večkratna nadaljevanja oziroma ponovitve. Njegovi udeleženci so pripravljani in motivirani za samoizobraževanje ter osebnostno in strokovno napredovanje.

pa je, da udeleženci njegovih seminarjev v resnici povečajo poslovno učinkovitost in se jim vzbudi želja po nadaljevanju izobraževanja in usposabljanja na različnih področjih njihovega dela in vsakdanjega življenja. V pogovoru večkrat izgovori besede, kot so odličnost, vrhunski rezultati in kvaliteta.

Sam pravi, da bi vsi želeli najti kakovost v materialnih vrednotah, pa se vendar izgubljamo v materialnem svetu. Medtem ko poskušamo udeležence izobraževati, ki jih vodi, prenesti večšine komunikacije, opaža, da ljudje ne zapuščajo samim sebi. Menimo, da se ne znamo izraziti, da nismo dovolj dobri, ne znamo se pohvaliti. Možni niso več v formi, ni več take bistrine in ostrine in tako tudi prave besede ne pridejo na usta ob pravem času. Ko spoznamo, da smo pomembni za druge in zase, se začnemo izražati. Takrat premagamo ovire, temo izražanja. Benjamin Šmid ima tudi sam podobne izkušnje: v preteklosti je vedno našel zunanjo krivico, če mu pri čem ni uspelo. Danes ravna

MILENA MIKLAČVIČ, žiri

Početi, kar drugi pričakujejo?

Milena Miklavčič so ob koncu osnovne šole v priporočilu (takrat so se še pisala) navedli, da ima priporočilo »nevenikakne« (sole, saj da ima prebujeno domišljijo. Ko je želela študirati novinarstvo, so ji doma rekli, da so v novinarstvu »takšni in takšni« ljudje in da to ni zanjo. Po končani pedagoški gimnaziji je odšla na pedagoško akademijo, a je ni končala, in eno leto učila na srednji lesni šoli. Pravi, da je prvi dan, ko je stopila v razred, vedela, da učiteljica ne bo nikoli. Bila je polna idealov in prepričana, da bo dijake zanimalo, da bodo brali... Potem se je poročila, rodil se je prvi otrok in nemoč je bilo študirati. Nekoč časa je se poskušala in se vozila v Ljubljano na predavanja, pa jo je taška, ki je pazila na otroke, spraskala, če bo čez dve uri nazaj... Spoznala je tudi, da ji delo v banki ustreza.

Po tridesetem letu, torej takrat, ko so otroci že malo rasli, je začela, da ne more ostati le mati in gospodinja ter služiti denar kot bankna uslužbenka. Želela si je se kaj več, kaj, kar bi počela samo zase. Začela je z izdavanjem govornov, se lotila makrameja in nazadnje uspešno končala šiviljski tečaj. Pravi ob čutek svobode ji je dal opravljeni vozniki iz-

Priznanja ACS za bogatitev lastnega znanja se podeljujejo posebej posebej skupinam (do pet priznanj znanja). Priznanja ACS za bogatitev znanja drugih (do pet priznanj) pa se podeljujejo posameznikom, skupinam, skupnostim in organizacijam za izjemne strokovne in promocijske dosežke pri bogatitvi znanja drugih.

pit, pa vendar se ni bila zadovoljna. Početi tisto, kar drugi pričakujejo od tebe, ali tisto, kar si sam želiš? Spomnila se je na to, kako zavzeto je v osnovni šoli in v gimnaziji pisala. Želela je objavljati v različnih revijah in časopisih in za svoje pisanje dobila priznanje tudi od Ferda Godine, takratnega urednika takšnih strani pri Dnevniku.

Tako si je pri 35 letih kupila pisalni stroj in po petnajstih letih spet začela pisati. Njena hčerka ni hotela brati in z ničemer je ni bilo mogoče »podkupiti«. Tako se je Milena odločila, da ji bo sama pisala zgodbe. Za vsako

črko abecede po eno. Pravljice so ji kmalu začeli objavljati na Radiu Sora. Brala jih je sama in zaradi njene imenitne interpretacije so jo kmalu povabili za urednico otroškega programa. Njene pravljice so objavljali tudi na Radiu Slovenija. Gorenski glas pa jih je izdal v knjigi z naslovom »Zgodbe iz Zakajkove ulice. Ni pa ostalo samo pri pravljicah. Za radidlo je začela pripravljati oddaje o zanimivih ljudjih, o številnih družinah, nenavadnih običajih, alternativni medicini, novi duhovnosti, izobraževanju odraslih in solstvu. Zdaj že pet let vodi oddajo Kulturni pobiri. Po leg tega ima že več let tudi svojo rubriko v

Milena Miklavčič

Gorenskem glasu - Usode, v kateri piše o »navadnih ljudeh«. Piše pretanjeno in tankočutno. Pomembno ji je, da se ob dlovehu dobro počuti, ne glede na to, kaj ve o njem od prej. Meni, da bi bilo na svetu veliko lepše, če bi vsak človek druge spoznaval na ta način, in ne po tem, kar o njih pravijo drugi.

V okolju, kjer živi, pa je zelo pomembno to, kaj kdo govori o kom. Vsem si na očeh. Previdna mora biti pri tem, kaj in kako izreče, kaj, ko se na radiu pogovarja z ljudmi. Ob tem je razvila visoko profesionalno čitko, ljudje se ji prav zato odprejo in ji zaupajo - včasih stvariti, ki ji o njih ne vedo nič nabitji.

Svojo izjemno veliko željo po izobraževanju in učenju je izpolnila s samoizobraževanjem, tako je laže uskladila obveznosti doma in v službi. Izpopolnjevala je znanje na različnih ravneh, vedno pa v tesni povezavi s svojimi delom na radiu in pisanjem za časopis, pa tudi v tesni povezavi z življenjem tamkajšnjih ljudi. Opravila je tečaje iz ustvarjalnega

pisanja in izpopolnjevala izgovorjavo. Na začetku se je učila tudi s poslušanjem znanih televizijskih in radijskih voditeljev, vendar je kmalu osvojila svoj slog, katerega poglavna značilnost je, da je vsakokrat svež in drugačen. Za vsako oddajo se temeljito pripravi, tako, da bere literaturo o določenem temi, po potrebi pa se posvetuje tudi s strokovnjaki. Vedno bere pravi, da je »skupni požar«, saj ne izbira veliko, le da je knjiga. V zadnjih letih pa vendarle prebere več poezije. Bere tudi časopise in revije z različno usmeritvijo - zato da si lahko ustvari neodvisno mnenje. Veliko se uči in nauči tudi od drugih ljudi - odlikuje jo namreč izjemna empatija in sposobnost prisluhniti, to je dandanes redkost. Ko je delala oddaje o škofskih brezdomcih, se jim je pridružila in se z njimi pogovarjala; prav tako tudi s pripadniki sekte Hare Kristina. Obiskovanje gledališč, opere in predavanj se ji zdi samoumevno - iz oddaljenih žirov se večkrat pripelje v Ljubljano, da si lahko ogleda kakšno predstavo. Hodi na sre-

Jelka Miakar, odgovorna urednica Radia Sora: Veseli nas, da Andragoški center Slovenije spodbuja posameznike z veliko voljo za samoizobraževanje tudi s tem, da med njimi išče dobrote in najboljše. Zato smo se na Radiu Sora tudi ob pobudi znanjih sodelavcev odločili, da za dobrihico priznanja predlagamo Mileno Miklavčič.

Tako kot ji je pred desetimi leti odprta pot v tavnost lokalna radijska postaja obine Skofja Loka, tako Milena že dobro desetletje s svojo neizmerno energijo in željo, da je povsod tam, kjer se kaj dogaja, daje našemu radiu tudi svojo prispevka. Zelo rada je med mladimi, srednja je med kulturniki in pred mikrofonom ji zlepa ne zmanjka besed.

Postajata jo imajo radi, ji zaupajo, in čeprav sama rada govori, zna tudi poslušati.

čanja pisateljev in pesnikov in se tudi na ta način uči pisanja.

Pogovori, ki jih je imela za svojo rubriko Usode, in radijske oddaje s številnimi ljudmi, so ji vzbudili željo, da bi bolj sistematično raziskovala vsakdanje življenje svojih sodelavcev. Tako je začela z raziskovanjem spolnega življenja na Žirovskem na začetku stoletja. Ob

tem je morala preučiti demografsko gibanje, se poučiti o oblačni kulturi tistega časa, o načinu obdelovanja zemlje in se o marsikem. Nastala je etnološka raziskava, ki je izjemna po tem, da temelji na pričevanjih živih ljudi. Objavila jo je v Žirovskem občasniku, v nadaljevanjih pa izhajajo tudi v reviji Naša žena.

PRIZNANJA ACS ZA BOGATITEV ZNANJA DRUGIH

ANICA URANJEK, Medvode

Človek
je celota

Anica Uranjek je klinična psihologinja in do začetka lanskega leta je bila redno zaposlena pri Svetovnem centru za otroke, mladostnike in starše v Ljubljani. Po upokojitvi se zanjo ni veliko spremenilo: še vedno vodi treninge in še vedno opravlja svetovno delo. Le da je zdaj pri tem, kar dela, pravi, svobodnejša.

S komunikacijskimi treninzi so začeli pred petnajstimi leti, ko učitelji še niso imeli takšnih spodbud za tvorstvo učenja, kot jih imamo danes. Odražje ni bilo naklonjeno izobraževanju in seminarji niso prinašali takšne točke napredovanja. Učitelji, ki so prišli na temo, so bili resnično močno motivirani in zaenkrat je bilo užitek delati z njimi. Izvajala je dve vrsti programov: enega sama - trening komunikacije ali trening večje učinkovitosti, poniknert po Gordonovi knjigi *Treninr večje učinkovitosti za učitelje*. Začelo se je pri starših - s skupinami staršev, kjer so učili komunikacije med otroki in starši. To so bile prve skupine, ki jih je imela po solah. Naslednja stopnja so bili treninzi za učitelje, ki jih je začel Janez Bečaj, in ko on odšel, je sama delala te programe tudi za učitelje. Začelo je delati tudi z vzgojitelji skupine. Takrat so imeli sadi močnejše, poznejše so jih dopolnili.

14 naša žena 10/99

se komunikacije. Z boljše komunikacije se ustvarja boljše ozračje, s tem pa se izboljša uspešnost in učinkovitost. Obravnavajo najzobjavnejše stvari v komunikaciji: odnos, poslušanje in sporočanje, reševanje konfliktov in odnosi se v resnici izboljšajo. Srečanja imajo namcena le enkrat na teden, vsaki tu- di redkeje, zato da udeleženci tisto, kar se na- učijo, lahko preizkušajo v praksi. Učenci na neki šoli so ugotovili, da učiteljica drugde- je da se je spremenila. Ko je povedala, da hodi v *šola*, so jo spravedali: koliko ča- sa bo tu šola še trajala. Bili so se namreč, da bo potem, ko bo učiteljica *šola* nehala obiskovati, spet vse po starem.

anica Uranjek se je sama veliko usposabljala. Vseh seminarov, izobraževanj in usposabljanj vrednoti po tem, kaj nastele, omenja pa tudi, da se je vsem, ki so se udeležili njenega treninga, svetovnoizposabljanje, širiletno usposabljanje in transakcijske analize, dve leti usposabljanja in terapije gitali, eno leto in analitične terapije, psihoterapevtski trening, dveletno usposabljanje in kognitivne in vedenjske terapije, štiri leta družinske terapije - zadnje leto usposabljanje je bila za upokojence. Zdal pravi, da se počuti svobodnejša pri delu, da lahko dela stvari, ki jo resnično zanimajo. Pri Inštitutu Antona Testenjakov del seminarje za vzgojiteljice, ki so namenjeni sprostiti in umirjati otrok. Zanimanje je veliko in to sliško leto bodo vedno nadaljevalno stopnjo. Najbolj pa jo zanima družinska terapija, s tem se želi največ ukvarjati. Pred časom se je prijavila za seminar v Salzburgu, ki je namenjen usposabljanju za svetovanje zakoncem, mladoporočenem, potem pa namerava še v München na seminar za svetovanje zakoncem, ki se locujejo.

Maja Glonar Vodopivec, direktorica

Svetovalnega centra za otroke in mladostnike: Aneta Urnek si je v skoraj trideset letih ustvarila enega dela v Svetovnem centru prizadevala zlasti za iskane večje usklačitve med različnimi razvojnimi in psihosocialnimi potrebami otrok in šolskim prostorom. Pri tem izstopa prav delo z učitelji, kjer se je posvetila predvsem razvijanju večje občutljivosti učiteljev za izboljšanje šolskega ozračja. Neposredni uspeh treningov komunikacijskega jezika, je - to dokazuje mnenja učiteljev - izboljšanje odnosa med učiteljem in učenecem, za Svetovalni center pa pomeni povezanost s šolami. Zнала je uspešno prepoznati izzivedenja učiteljev, jih spodbuditi in jim omogočiti, da sami izrabijo in jih posredujejo drugim. To delo v času, ko sistem okostenel in zaprt, in tako pomembno prispevala k občutljivosti šolskega prostora.

Števila predavanja, seminarje in treninge Anice Urhaneje preveza v tretjina tečaja po razširjenju in poglobljanju znanja, ki naj prinese v vseživljensko željo po učenju tako pri učitelju kot tudi pri otroku. Osrednje vlogo njenega dela je želja po demokratizaciji odnosov med otroki in njihovimi vzgojitelji ter učili.

Pomembno vlogo me opravlja tudi kot mentorica sodelavcem v Svetovalnem centru. Njeno smo se obračali po strokovno in človeško pomoč. Znanja je pripruhtniti, se zvesti v problem in pomagati pri njegovem reševanju. Vse to z zaupanjem, da bomo zmogli.

IZOBRAŽEVALNI CENTER
KRKA, Novo mesto

Ključno je komuniciranje

V Krki iz Novega mesta zaposlenih že dol-
go letno potrebuje izobraževanje. Zani-
manje za seminarje in druge izobraževalne ob-
like je tolikšno, da vsem v izobraževalnem cen-
tru ne morejo ustrešati. Veliko jih želi tudi re-
tiro na študij – čez osmestec zaposlenih je tre-
tino na podipljolskem izobraževanju. Slo-
žobna struktura v Krki je visoko nad slo-
venskim povprečjem. Najbolja motivacija za
učenje je po besedah Alenke Pucko, voditelj-
ke centra, posledice, ki pride navdušen s semi-
nari. Pravi, da so njihovi zaposleni postali za-
hlevni udeleženci izobraževanja, kljub temu
pa so z izobraževanjem, ki ga organizira njho-
vo podjetje, bodisi znotraj njega bodisi zunaj,
v celotnem zadovoljni.

Zadovoljstvo je najverjetneje povezano s tem, da osem zaposlenih v izobraževalnem centru dela ciljno in veliko časa nameni načrtovanju. Programme sestavljajo tako, da so temeljito pri-

Sodelovanje s šolami je v Krki tradicija

100

---

do sele pojavile. Skrojijo za izpolnjevanje iz
lagajoci potrebam delovnih mest. Poleg tega z
najsoobsejnim sistemi ucenja odraslih
menjše farmacije, biologije, tehnicni podroci,
kemije, marketing in logistike, ekono-
mije, financ, kakovosti, tujih jezikov, informa-
tik ter varovanja zdravja in okolja. Drug način
vlaganja v znanje je stipendiranje, pri tem pa
ocenujejo na stipendiranje visokoskolski študi-
jev. Spremljajo študente za pridobitev tipične
ga policia in tako ustvarjajo vire prihodnjih
strokovnih kadrov. Omogocajo in tudi organi-
zirajo študij zaposlenih na vseh stopnjah, poleg
tega se izpolnjevanje in pridobivanje special-
nih znanj, usposabljanje v delom, spodbujajo
pa tudi samoisobrazovanje. Vis. dosežek je to,

Alenka Pućko

svoje tudi prisilijo ljudi k osebnemu razvoju, da se ukvarjajo s sabo. Potem je človek zmožen tudi drugod, predvsem pa na delovnem mestu, prisrčno veliko več pozitivne.

Za več kot petnajst let seminarje, organiziranja »doma«, znotraj podjetja, in to se je izkazalo kot dobra naloga, saj se je izobraževanje javnosti v zadnjih nekaj letih za večkrat povečalo. Tako je nekaj, pa tudi učinkovitejše. Predavatelji vabijo od vsespod, tudi iz tuine, veljavne pa so jih vsespod, tudi vidjetje, ko pa so jih vsespod, tudi vidjetje.

Zadovoljstvo je največkrat povezano s tem, da osem zaposlenih v izobraževalnem centru dela ciljno in veliko časa namenja navihanju. Programe sestavljajo tako, da so temeljito pri-

Sodelovanje s šolami je v Krki tradicija.

100

Sodelovanje s šolami je v Krki tradicija.

10,000 naša žena 15

da se je približno petsto njihovih proizvodnih delavcev prekalificiralo in si pridobilo srednjošolsko izobrazbo. Za cilj so si zadali tudi, da dosežejo standard kakovosti zaposlenih: vsak zaposleni mora imeti osnovno znanje o proizvodni praksi, to pomeni, da pozna standarde kakovosti. Stalno strokovno izpopolnjevanje znanja povezujejo z osebno rastjo posameznika in razvojem njegove delovne kariere. V izobraževalnem centru Kika spremljajo vsakega posameznika v vseli dolgi dobi. Za vsakega imajo na voljo pravi načrt za kakovost. Za to potrebujejo obsežno računalniško podporo, in to prav tako razvijajo sami. V delo izobraževalnega centra spada tudi skrb za kulturne dejavnosti in podjetje in različna sodelovanja.

Izobraževalni center sodeluje v številnih projektih, ki tečejo v povezavi z drugimi službami.

Barbara Kranjc, Gospodarska zbornica Slovenije:

Krka je z vizirnim in kakovostnim delom svojega izobraževalnega centra postala učna za organizacijo. S svojo izobraževalno politiko zagotavlja znanja, veščine in razvijanje sposobnosti zaposlenih. Ki le tako uspešni lahko uresničijo zastavljeno strategijo podjetja. Izobraževalno dejavnost v Krki razvijajo že kar 45 let. Vlaganje v znanje jim je od nekdaj pomenilo sposobnost hitrejšega prilagajanja tržnim spremembam.

mi v podjetju. Eden takšnih je projekt organizacije kulture. Drugi je ocenitev podjetja po modelu poslovne odličnosti. To pomeni korak naprej od standardov kakovosti ISO in temelji na znanju in sodelovanju z okoljem.

Zapriganje in skrivanje informacij ni vodilo zaposlenih v izobraževalnem centru, zato so zelo odprti v okolje in navezali so številna sodelovanja. Na primer različne oblike pomoči osnovnim šolam, ko jim pomagajo z denarjem ali pa s tem, da jim »posodijo« zaposlenega za vodenje šolskega krožka. S srednjimi šolami sodelujejo tako, da hovi predavatelji občasno predavajo tudi na srednjih šolah, za mlade organizirajo šolo podjetništva, usmerjajo jih v naravoslovne poklice, njihov osnovni cilj pa je, da srednješolci napolnijo na študij na fakulteti. Krške nagrade, podeljujejo jih že več let, in sicer za diplomске in študijske naloge, so namenjene tudi tujim študentom v državah, kjer ima Krka svoja predstavništva. Prav tako sodelujejo s podjetji iz domačega okolja in zainteresiranim radi poverejo in poročajo, kako so kakovost naloge opravili sami.

Najbolj pomembno se jim zdi nenehno izpopolnjevanje in posodabljanje domačega znanja. Ugotavljajo, da je nas znanje dobro, le tržiti ga ne znamo še dovolj. Morda je to (ne samo njihova) naloga za prihodnje tisočletje.

ZAVID SV. FRANČIŠKA SALEŠKEGA ZA VZGOJO, IZOBRAŽEVALNE IN KULTURNE DEJAVNOSTI, Želimlje

Deliti za druge

Zavod je predvsem šolska ustanova, namenjena izobraževanju mladine, vendar pa pod isto streho združuje različne dejavnosti - tako posvečeni kot tudi organizacijski obliki. Poleg formalnih izobraževalnih programov pripravljajo tudi druge izobraževalne programe in dejavnosti: športne, kulturne, vzgojno-izobraževalne ipd. Namenjene so tako dijakom, učiteljem in vzgojiteljem kot tudi staršem, pa tudi drugim otrokom in odraslim iz okolja, v katerem živi. Tako pristopijo mladinske tabore, debatne krožke, študijske obiske. Povezujejo se s podobnimi ustanovami v tujini in doma, organizirajo programe usposabljanja za družine, naj-

Kdor vodi, gleda naprej.

tenije z zavodom v Essou v Nemčiji, pa tudi z drugimi ustanovami v Avstriji, Nemčiji in Italiji. Saležniki se ukvarjajo predvsem z vzgojo mladine, ki temelji na preventivnem delu. Želijo ohranjati in spodbujati tisto, kar živi. V zavodu Želimlje skupaj »pridejajo« mlade in družine s toliko dobrimi ponudbami in programi, da se slabe težnje ne morejo izraziti.

Ustanova je priznanje Andragoškega centra dobila tudi zaradi svoje odprtosti za okolje. V njihovo tovarnico in center za filmski študijski, ženske so lakine. Vsi so strokovnjaki in pripravljajo nenehno skrbeti za svoj strokovni in osebni razvoj. Izpopolnjujejo se doma in v kulturne prireditve. Kulturni, družabni in

Mladi se učijo za življenje

Kraj je po mnenju dr. Jožeta Jurkovića, župana Občine Skofljica, pridobil se drugače: izboljšale so se ceste povezave in uredili so se avtobusni prevozi. Izobraževalno središče je v kraj pripeljal veliko gostov. To okolje so odkrili kot prijetno turistično točko, vse več je nedeljskih obiskovalcev, od domačinov pa do zahtevnejših poiznajt in veseli pri urejanju okolice.

Zaposlenih je 24 profesorjev, vzgojiteljev z visoko izobrazbo, moški vzgojitelji so sicer ženske, ženske so lakine. Vsi so strokovnjaki in pripravljajo nenehno skrbeti za svoj strokovni in osebni razvoj. Izpopolnjujejo se doma in v

Dr. Jože Jurković, župan občine Skofljica:

Veseli smo, da se je prav na območju naše občine razvila ta ustanova in jo s ponosom predstavljamo domačinom in tujim strokovnjakom. Za našo lokalno skupnost je to povsem nova ponudba za učenje, druženje, srečevanje in tudi za zaposlovanje. Ustanova presegla lokalne interese in pomeni veliko pridobitev tudi na regionalni in nacionalni ravni. S svojimi programi, pristopom, naravnostjo in odprto pripravljenostjo nenehno skrbeti za svoj strokovni in osebni razvoj. Izpopolnjujejo se doma in v kulturne prireditve. Kulturni, družabni in

Z močnostjo bivanja v Domu Janeza Bosca je marsikateremu mlademu človeku omogočeno nadaljevanje pomoči pri učenju, ki je v domačem okolju nima. Mladim so tako ponujeni modeli zdravljene načina življenja in načini, kako presegati škodljive pritiske okolja nanje. Razvijajo lahko vrsto ustvarjalnih zmogljivosti in tako zapolnijo prazni čas ter se usposabljaajo za zavestno odgovornost in zdravilni oblikam življenja.

Zavod je v naši lokalni skupnosti vir življenja in nenehnega veselja, dogajanja, ki mu pravi pogon daje učenje. Vodo ustanove skupaj s strokovnimi sodelavci izražajo v pravo energijo, ki naredi procese učenja sproščene, dostopne, dejavne in s tem učinkovite.

kdo je odgovoren za celotno skupino, drugi za področje športa, tretji za razvedrilo, glasbo, duhovno življenje. Nagrade oziroma priznanja so zelo pomembna. Nekomu, ki ima neko posebno znanje, na primer zna igrati kitaro, dajo nagrado, da tega nauči tudi druge. S tem pa ga dvignemo na raven učitelja in to je tistega dijakova veliko napredovanje. Tudi v jedrnicni vladat drugično ozračje. Vsi jejo skupaj in srečajo drug drugega. Preden začnejo jesti, si »privoščijo« trenutke zbranosti in po končanem obedu tudi sami pospravijo. Po besedah Jožeta Dobravca traja kakšen mesec, da se dijaki navadijo na tak način. Na začetku se namreč udeležijo, pojejo v petih minutah in gredo. Niti opazijo ne ljudi okrog sebe.

Dijaki prihajajo iz popolnoma »normalnih« slovenskih družin, tako urejenih kot tudi neurejenih. Edino merilo za sprejem je število točk, ki jih dobijo pri preverjanju znanja in znanje iz religije. Večina pa se jih prištevata med verne, saj je šola krščanska, vendar pa niso potrebni opravljeni zakramenti. Šola je tako odprta vsem državljanom in državljanom Slovenije.

skoraj ni bilo primera, da kakšnega izobraževalnega programa ne bi podprli - v okviru možnosti, seveda. Na osnovnih šolah financirajo razširjene dejavnosti, ki potekajo mimo učenja na kulturo. Mlade prek Zveze organizacij za tehnično kulturo uvajajo v raziskovalno delo. Prav tako študentom, ki želijo kaj več kot tisti delati v tujini, priporočajo nekaj denarja.

Pripravljeni so na gradnjo študijske knjižnice. Knjižnica, ki jo imajo, je postala premajhna,

Lilijana Grof, ljudska univerza Murska Sobota:
Pri ljudski univerzi Murska Sobota z Mestno občino odlično sodelujemo. Vodstvo je naklonjeno vsem predstavljenim idejam in novostim - z njihovo podporo smo kot peti v Sloveniji odprli središče za samostojno učenje. V njem je prek javnih del zaposlen delavec, del sredstev pa prispeva tudi mestna občina. Pred dvema letoma smo ob podpori mestne občine zelo hitro rešili denacionalizacijski zahtevke za naše prostore ter jih potem preuredili in dozdolili na pet. Z velikim posluhom so nam pomagali pri ustanovitvi Univerze za tretje življenjsko obdobje in podpori odprte Borze znanja. Zdaj si skupaj prizadevamo za začetek programa Projektno učenje za mlade, zelo potrebna tudi v našem okolju.

Tako župani kot njegovi sodelavci in mestni svetniki si vedno vzamejo čas in pristojnostno razpisujejo skupaj prednostno izobraževalno dejavnost, ki jo nameravamo uvesti, njeno uspešnost in potrebnosti. Do zdaj so bili naklonjeni vsem novim oblikam, vsebinskim in metodam učenja in so jih podprli. Tudi zato se za izobraževanje odloča čedalje več odraslih v občini Murska Sobota. Samo s kar se da širokim odpiranjem in podpiranjem takih možnosti bomo nazaj v domači kraj lahko privabili vse tiste, ki so se odpravili po znanje v šole zunaj Murske Sobot.

knjižno gradivo pa s tem nedostopno ljudem. Čeprav bo ministrstvo za kulturo prispevalo polovico od potrebne milijarde tolarjev, je to za obično velik zalogaj. Zato pri uresničevanju tega projekta upajo na sodelovanje tudi sosednjih občin. Kar zadeva gradnjo: tudi ekonomsko šolo bo treba postaviti na novo, saj stara poleg tega, da postaja premajhna, stoji na posevem neustreznem mestu. Z ministrstvom za šolstvo so že podpisali dogovor, da bo bod v letu 2000 začeli graditi na drugem mestu. Vendar pa se bo začetek gradnje očito nekoliko pomaknil v prihodnost.

10/99 naša žena 19

šolskemu programu, za katerega so v občini tudi zainteresirani, ministrstvo za kmetijstvo pa ne mudi. Na račun države je izrečena še marsikatera grenka beseda.

Na primer zvezi z romsko glasbeno šolo, ki bi jo neke posameznik rad ustanovil. Na občini pravijo, da država načelno zelo podpira takšne programe, a se umakne, ko je treba primakniti kakšen tolar. Občina je delno ustanovitelj šole, ki je podprla - uredila so lokacijsko dokumentacijo. Težava pa je v tem, da občina v zasebno institucijo ne sme neposredno vlagati, zato si prizadevajo najti primeren način, da bi tudi ti šola zaživela. Romsko kulturno življenje v kraju je kljub temu zelo živo. Imajo svoje društvo Romani union, prek katerega potekajo vse njihove kulturne dejavnosti: glasbena, folklorna, izdajanje časopisa in podobno.

Mestna občina se je pridružil programu Evropske zveze Phare na področju kmetijstva. S pomočjo sredstev, ki jih bodo dobili iz tega programa, načrtujejo ustanovitev podjemnega centra, v katerem bodo potekali neformalni programi iz podjemnega izobraževanja za kmetije in za namene turizma. Potekal naj bi v gradu Rakican, ki ga bodo s pridobljenim denarjem prenovili in mu vdihali novo življenje. S programi, ki se bodo izvajali tam, bodo kmetijski pridobili (med drugim) znanje iz trženja. To je po županovnem prepričanju tudi način, kako na to območje pripeljati donosnejše kmetijske programe, saj morajo za to ljudje imeti dovolj znanja. Izobraževalni center bo veliko pripomogel tudi k razvoju turizma. Možnosti so velike, a zdaj morda premalo izrabljene. Obstajajo lovski turizem, ribolov, kmečki turizem, zdravilišča, ki pa za zdaj delujejo neusklajeno - te dejavnosti bi bilo treba povezati in jih skupaj ponuditi turistom.

Programi podjemnega izobraževalnega centra bo financirala občina, pa tudi sosednje občine, iz katerih bodo prihajali udeleženci izobraževanja, nekaj pa pričakujejo tudi od ministrstva. Delno bodo za izobraževanje morali plačati seveda tudi udeleženci. Priprave že potekajo; trenutno rapis za izvajalca del.

V občini imajo svoje mesto tudi drugi neformalni izobraževalni programi. Ljudska univerza je med prvimi v Sloveniji odprla središče za samostojno učenje, kot ena od petih občin imajo tudi borzo znanja. Mestna občina je precej pomagal pri ustanovitvi univerze za tretje življenjsko obdobje, trenutno pa iščejo možnosti za program Projektno učenje za mlade. Mladi imajo v Murski Soboti svoj mladinski klub, ki je ustanovila Mestna občina: namenjen je druženju pa tudi izobraževanju mladih, predvsem iz računalništva.

Župan Anton Slave pravi, da se jim zdijo neformalno izobraževanje enakovredno izobraževanju za pridobitev izobrazbe. Zato podpirajo tudi delovanje številnih društev. Pravzaprav

dostopnejši, predvsem tistim izrednim študentom, ki so od fakultete oddaljeni. Za fakulteto pomeni manjšo obremenitev, omogoča in spodbuja pa tudi strokovni razvoj pedagogov in strokovnih delavcev. Ponudba študijskih programov postaja pestrejša in v izobraževanje se uvaja nova izobraževalna tehnologija. Odpirajo se možnosti za mednarodno sodelovanje in uveljavljanje. Takšen študij pa pomeni pomembno razvojno spodbudo za regije.

MESTNA OBČINA MURSKA SOBOTA

Veliko načrtov

Pri mestni občini Murska Sobota se zaveda, da kakovost življenja lahko merimo tudi z možnostmi pridobivanja najrazličnejših znanj. Izobraževalna struktura prebivalcev v občini je izrazito neugodna. Več kot 50 odstotkov iskalec zaposlitve ima končno le osnovno šolo. Občini na seveda leži na območju z močnim kmetijskim zaledjem. Manj industrijske proizvodnje pomeni tudi manj možnosti za dvigovanje izobrazbene ravni: ljudje so ostajali doma in se ni so izobraževali. V občini se po besedah župana Antona Slave tega dejstva dobro zavedajo, in ker vedo, da se na hitro tega ne da spremeniti, si prizadevajo, da bi z dolgoročnejšimi usmeritvami takšen neugoden položaj izboljšali.

Eden od teh dolgoročnejših ciljev je ustanovitev dveh visokoskolskih programov. Kot kaže, bo ekonomski visokoskolski program zaživel že prihodnjo jesen. S tem bodo marsikomu, ki si študija daleč stran od doma ne more privoščiti, omogočili ali vsaj olajšali pridobitev visokoske izobrazbe. Slabše kaže kmetijskemu viš-

Župan Anton Slave

vojni način tudi profesorja. Izpiti se še vedno dela na klasičen način, v centru pod nadzorom profesorja, in sicer na različne načine. Študente se lahko udeležujejo tutorijskih srečanj, ki so organizirana tedensko, tutorji pa so dosegljivi tudi po elektronski pošti in po telefonu. V času, ko za določen predmet teče pedagogski proces, pa je dosegljiv tudi pedagog. Njihova vloga se je s tem temeljito spremenila: iz predavateljev so postali predvsem pisci gradiv, usmerjevalci in vodje pedagoškega procesa.

Kako študij na daljavo pravzaprav poteka? Pod tem si predstavljamo marsikaj, na Ekonomski fakulteti pa je to videti takole: Za Višoko poslovno šolo se na začetku študijskega leta pripravi program, ki natanko določa zaporedje predmetov - v katerem študijskem centru (zdaj jih je pet) in v katerem času bo določen predmet potekal. Študijsko leto poteka 24 mesecev, saj se v njem izobražujejo zaposleni ljudje in bi bil sicer program preveč naprten. Študent lahko v času, ko poteka določen predmet, pričakuje pomoč tutorjev v študijskih centrih v obliki študijskih srečanj, delavnic, konzultacij ipd. Profesor na začetku v centru predstavi program, njegov na-

gled položaja in statusa nacionalne enote ostaja odprto.

Iz majhnih prostorov vodijo izobraževanje po vsej Sloveniji.

ja odprto. Pobudniki študija na daljavo na fakulteti so prepričani, da njegov razvoj v Sloveniji zahteva osrednjo ustanovo, ki bi ga usklajevala in povezovala ter odpirala vrata v mednarodni prostor.

Prednosti te vrste študija so številne. Prva je ta, da vsaj po dosedanjih rezultatih v primerjavi z izrednim študijem študente na ta način študij uspešneje, tak študij pa omogoča tudi več prožnosti - tako glede časa kot tudi prostora ter tempa študija. Študij na daljavo je tudi

projektna enota za študij na daljavo usposobil - jo za to vlogo. Študentom pomagajo pod nadzorom profesorja, in sicer na različne načine. Študente se lahko udeležujejo tutorijskih srečanj, ki so organizirana tedensko, tutorji pa so dosegljivi tudi po elektronski pošti in po telefonu. V času, ko za določen predmet teče pedagogski proces, pa je dosegljiv tudi pedagog. Njihova vloga se je s tem temeljito spremenila: iz predavateljev so postali predvsem pisci gradiv, usmerjevalci in vodje pedagoškega procesa.

Kako študij na daljavo pravzaprav poteka? Pod tem si predstavljamo marsikaj, na Ekonomski fakulteti pa je to videti takole: Za Višoko poslovno šolo se na začetku študijskega leta pripravi program, ki natanko določa zaporedje predmetov - v katerem študijskem centru (zdaj jih je pet) in v katerem času bo določen predmet potekal. Študijsko leto poteka 24 mesecev, saj se v njem izobražujejo zaposleni ljudje in bi bil sicer program preveč naprten. Študent lahko v času, ko poteka določen predmet, pričakuje pomoč tutorjev v študijskih centrih v obliki študijskih srečanj, delavnic, konzultacij ipd. Profesor na začetku v centru predstavi program, njegov na-

gled položaja in statusa nacionalne enote ostaja odprto.

men in cilje, od predmeta do predmeta pa je različen obseg časa, ki ga profesor in študent prebijeta skupaj. Večina je ta obseg zmanjšana na okrog deset odstotkov v primerjavi z rednim študijem. Sodelavci pri projektu so bili sami presenečeni, da je študij tako gladko potekal s tako malo »profesorskimi urami. Vse študijsko leto pa so študenti na voljo študijska gradiva, tako v tiskani kot elektronski obliki, pa tudi pomoč tutorja po telefonu ali po elektronski pošti in na dogo-

men in cilje, od predmeta do predmeta pa je različen obseg časa, ki ga profesor in študent prebijeta skupaj. Večina je ta obseg zmanjšana na okrog deset odstotkov v primerjavi z rednim študijem. Sodelavci pri projektu so bili sami presenečeni, da je študij tako gladko potekal s tako malo »profesorskimi urami. Vse študijsko leto pa so študenti na voljo študijska gradiva, tako v tiskani kot elektronski obliki, pa tudi pomoč tutorja po telefonu ali po elektronski pošti in na dogo-

men in cilje, od predmeta do predmeta pa je različen obseg časa, ki ga profesor in študent prebijeta skupaj. Večina je ta obseg zmanjšana na okrog deset odstotkov v primerjavi z rednim študijem. Sodelavci pri projektu so bili sami presenečeni, da je študij tako gladko potekal s tako malo »profesorskimi urami. Vse študijsko leto pa so študenti na voljo študijska gradiva, tako v tiskani kot elektronski obliki, pa tudi pomoč tutorja po telefonu ali po elektronski pošti in na dogo-

NACIONALNA PROJEKTA ENOTA ZA ŠTUDIJ NA DALJAVO Študirati doma

Ko je bila Ekonomska fakulteta v Ljubljani imenovana za usklajevalno študij na daljavo v okviru programa Phare, so sodelavci v tem projektu delovali zelo resno. Že takoj so namreč v okviru nacionalne projektna enote za študij na daljavo začeli razvijati konkretni program študija na daljavo. V drugih državah so v prvem obdobju šele iskali možnosti za to. Razlogi so bili v tem, da so na fakulteti prav v istem obdobju že sami začeli razmišljati o uvedbi študija na daljavo kot načinu posodobitve izrednega študija. Številno izredno vpisanih študentov v začetku 90. let se je namreč povečalo za 60 odstotkov, študijski uspehi pa bili skromni, obremenitev pedagogov pa zelo velika.

S programom so začeli leta 1995, in sicer na Višoki poslovni šoli, zdaj imajo že tisoč študentov, ki študirajo na tak način. Očitno se je učenje na daljavo pokazalo kot zelo primerno in se je tudi v Sloveniji vsaj na nekem področju prijelo.

Ekonomska fakulteta ni edina, ki razvija tak študij, trenutno se za študij na daljavo zanima več kot sedemdeset ustanov, poleg visokoskolskih tudi ljudske univerze in zasebne izobraževalne ustanove. Znanj pa se zanimajo tudi podjetja, ki v tem ne vidijo samo nove poslovne priložnosti, pač pa način izobraževanja, ki je posebej primeren za zaposlene, je pa Ekonomski fakulteta za sedaj edina ustanova v Sloveniji, ki kot obliko študija na daljavo razvija in izvaja celotni visokoskolski izobraževalni program, to je program Visoke poslovne šole. V času priprave njeni so se zgledovali po odprtih univerzah po svetu (v Veliki Britaniji, na Nizozemskem), vendar pa tam izobraževanje na daljavo, po besedah dr. Lee Bregar, ki je ta projekt začel in ga dolgo časa vodil, poteka v precej drugačnem okolju in drugačnih sistemih izobraževanja. Zato so bile potrebne temeljitje prilagoditve, izhajali pa so tudi iz pozitivnih izkušenj izrednega študija. Tu je bil na Ekonomski fakulteti že v začetku devetdesetih let zelo razvit, izvajali so ga po desetih centrih po Sloveniji. Njihova zamisel je bila, da pedagog, študent in tudi sodelavec v teh centrih usposobijo za študij na daljavo. Izdelali so tudi posebna gradiva: pisna gradiva za samostojno učenje, avdiokasete, diskete, kasneje tudi elektronski učbenik na internetu in celotje, ki so omogočali samostojni študij, centre so tehnološko opremlili, ikarati pa tudi usposobili pomočnike študentov, tako imenovane tutorje.

Tutorji so v sistemu izobraževanja na daljavo pomenili novost. Tutorji so ljudje z visoko izobrazbo, ki jih na fakulteti oziroma v okviru

18 naša žena 10/99

Taborniki na poti do odraslih vodij

Brez inštruktorjev ne gre

Veliko ljudi je svojo mladost preživel s taborniki - z nami, ki živimo z naravo, jo spoznavamo in spoštujemo, v njej taborniško prepevamo ob spremljavi kitare in tabornega ognja in se v njej počutimo kot doma. Taborništvu tudi sicer družba pomeni kot organizacijo za mlade, ki temelji na delu v naravi. V varnem okolju se mladi igrajo, doživljajo, učijo z delom in zabavo. Za to, da svrgoja in izobraževanje počeka najbolje, da so razmere za to primerne in varne, pa skrbijo taborniški vodje. Ti dobijo široko paleto znanj, veščin in spretnosti za vodenje ter motivacijo in odgovornost na inštruktorskih tečajih.

Taborništvu je torej v javnosti najbolj znano kot organizacija, v kateri se mladi učijo taborniških veščin, v resnici pa sta za to gibanje najpomembnejši značilnosti vzgoja in izobraževanje. Pri tem je treba to dvojico razlikovati od procesa pridobivanja določenega znanja ali veščin.

Vzgoja zajema razvoj sposobnosti razuma na način »učiti se znati« in razvoj vedenja na način »učiti se biti«, medtem ko je proces pridobivanja določenega znanja ali veščin znan kot

Taborniški rodovi bodo v Tednu vseživljenjskega učenja predstavili Zvezo tabornikov Slovenije z vidika, ki je javnosti manj znan: kot organizacijo, ki veliko skrb nameni na izobraževanju svojih članov in vzgoji za odgovornost.

»učiti se storiti«. Proces vzgoje in izobraževanja poteka zunaj okvirov uradno priznane šolskega sistema, je pa organiziran in ima svoj namen, ciljno skupino in določljive učne cilje.

Biti koristen

Člani organizacije gredo na svoji taborniški poti skozi različna obdobja. Ko dosežejo šestnajst let, lahko postanejo vodniki, vendar ti še niso vodje odraslih. V vodih, ki so osnovna celica organiziranosti, delajo z otroki in mladimi člani in izvajajo taborniški program. S sedemnajstimi leti se lahko začnejo izobraževati za vodjo odraslih, za inštruktorja. Gre za daljši tečaj v dveh delih, temu pa sledi najmanj šestmesečno opravljanje projekta, povezanega z vodenjem »odraslih« (npr. načelnik rodu vodi odgovorno upravo, ki šteje okoli deset članov). Po uspešno opravljenih projektih postane inštruktor I. stopnje.

Zveza tabornikov Slovenije namensko izobražuje odrasle vodje. Ti z izobraževanjem do-

bijo občutek koristnosti, sodelovanja pri delu in pripadnosti organizaciji. Zavedajo se pomena in naloge, da s svojim znanjem izvajajo program za mlade in ustvarjajo boljše razmere za njegov potek. Zavedajo pa se tudi, da je uredničenje poslanstva organizacije odvisno od njihovih sposobnosti za pridobivanje novih kadrov in za izobraževanje.

Ena pomembnih nalog taborniške organizacije je tudi vzgoja in izobraževanje trenerjev, tsi-

Veseli se ob druženju v naravi

Tadej Pugač

TVU '99 v Deželi suhe robe

Dolgčas nam ne bo

VITRA Cerinca in TVU dejavno sodeluje že od začetka leta 1996. Na podlagi izkušenj in želje večje razpoznavnosti bomo tudi letos organizirali in izvedli številne prireditve. Oblikovali smo pester program, h kateremu želimo pritegniti čim več obiskovalcev različnih starostnih skupin in zanimanj. Želimo spodbuditi ljudi, da prepoznajo pomen znanja, ter jim predstaviti številne možnosti učenja in pridobivanja novih veščin. Prepričani smo, da vsak posameznik obvlada določena znanja, ki jih lahko daje drugim, in tudi, da je znanje vrednota, ki jo je treba negovati celo življenje.

Omenjene dejavnosti so del naših siceršnjih prizadevanj za ponovno oživitve področja, ki jih združujemo v krovnem, razvojno-raziskovalnem projektu Dežela suhe robe. Poteka na območju petnajstih občin Notranjske in Dolenjske (Bloke, Borovnica, Brezovica, Cerinca, Ig, Kočevje, Kostel, Logatec, Loska dolina, Loski potok, Oslinca, Ribnica, Sotizica, Velike Lašče in Vrhnika). K aktivnemu sodelovanju spodbujamo tako posameznike kot organizacije. To ima poleg splošnih ciljev TVU tudi druge, in sicer so to psihološki (pridobivanje samozavesti in motivacije, premagovanje apatičnosti, občutek pomembnosti), socialni (komuniciranje z javnostjo, odpiranje naravnih, sirjenj socialne mreže), ekonomski (priljubljenost preplačane promocije), izobraževalni (pridobivanje in prenos novih znanj, spoznavanje možnosti in pomena izobraževanja).

Letos nam je skupaj z zunanjimi sodelavci uspelo pripraviti več kot 80 različnih dejavnosti, porazdeljenih po sedmih občinah, segajo pa tudi na Hrvaško. Več pozornosti posvečamo dejavnosti vlogi udeležencev, to je tudi usmeritev Tedna kot celote.

Vseh pet zaposlenih nas bo med TVU '99 aktivnih po celi deželi. Na sedežu VITRE bomo izvedli dejavnosti, ki so povezane z uporabo računalnika, in individualno svetlovali.

Ob pomoči naše oblikovalke si bodo posamezniki ali organizacije lahko računalniško izdelali reklamni oglas promocijski letak.

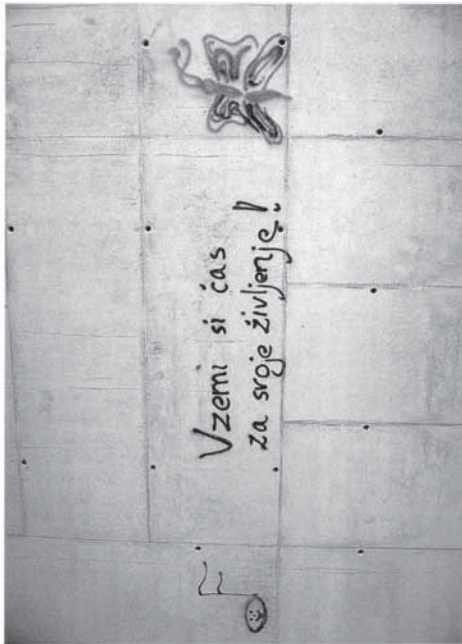
Ker letosni TVU poteka v znamenju mednarodnega leta starih, smo posebej zanje pripravili prikaz dela na računalniku - spoznali bodo osnove računalništva, poslali elektronsko pošto ali pohvalili po internetu.

Prav tako bodo na VITRI dobrodošli obiskovalci, ki bodo potrebovali nasvete o učinkovitosti rabi energije ali bodo želeli spoznati koncept ekološke hiše.

Kočevju, Ribnici, Cerinca, Logatcu, Ilirski Bistrici, Postojni, Vrhniki in Ljubljani.

V znamenju mednarodnega leta starih bomo VITRO ter možnosti sodelovanja pri dejavnostih predstavili društvom upokojencev iz Cerinca, Rakeka in Loske doline.

Na primeren način se bodo predstavili tudi študijski krožki. Študijski krožek Notranjska kulinarika bo na turistični knetiji Kontrabandar iz Dolenje vasi pripravil degustacijo jedi, ki jih bodo člani skuhali na osnovi itarih notranjskih receptov. Člani študijskega krožka Turizem na podeželju iz Kostela in

Učimo se vendar zato, da bi lepše in bolje živeli! (Foto: Dajana Čok, Foto klub Žarek)

Velikih Lašč pa so pridobili že toliko znanja, da bodo v TVU vstopili s svojimi individualnimi programi.

Najbolj slavna prireditev, ki jo v tem tednu pripravljamo, pa je del našega projekta informiranja o Evropski zvezi. V njej izmed občin bomo predstavili oblike izobraževanja za odrasle in možnosti izobraževanja v tujini v okviru evropskih programov. Na tej prireditvi bosta na izbrano temo o Evropski zvezi debato, ki jo bodo vodili Dabeni klub VITRA.

Na prireditvi bomo avtorjem petnajstih najboljših prispevkov literarnega natečaja za šestolice podelili nagrade.

S priznanjem na Notranjskem in Dolenjskem se bomo v soboto preselili tudi v ljubljanski BTC, kjer bodo širje sponzorirali pokazali veččine obdelave lesa in vanje posvetili tudi obiskovalce (izdelava zobortrebe, lesenih žlic in zajemalke ter pletenje kosar). Obiskovalci bodo

Foto: Dajana Čok. Foto klub Žarek

lahko priložili tudi zgodam in neugodam šaljivga Ribničana.

Na našo pobudo se je letosnjemu TVU z izvajanjem svojih dejavnosti pridružil deset organizacij. Naj naštetimo nekatere od načrtovalnih prireditev:

- Turistični društvi Turjak in Račica bosta s posebnimi dejavnostmi popestrili svojo siceršnjo ponudbo.
- V skladu z že omenjenim mednarodnim letom starejših se je pridružil Društvo upokojencev Cerknica, ki je sklop predavanj in predstavitev razporedilo čez ves mesec.

• Prvič su v TVU tudi Knjižnica ložeta Udo-vila iz Cerknice s predstavljeno domoznanskega gradiva in iskanjem informacij na internetu in COBISS-u ter Območna obrtna zbornica Cerknica, ki bo predstavila dualne sisteme izobraževanja.

• Letos v slovenskem TVU prvič kot izvajalke sodelujejo organizacije iz Hrvaške. Nevladna organizacija Eko Liburnija z Reke bo na svojem se-

posnetke, igrali tenis, si nadelili viteško opravo in se pometili v tehniki mečevanja ali vrtnega plezanja v krasno podzemlje. Udeležbo na kateri izmed teh dejavnosti lahko izrabite kot izlet po zapostavljenih krajih Notranjske in Dolenjske.

Če pa si boste želeli izdelek izdele, vas bodo popeljali na ogled Kadič, zgorajga toka Iske, doline Kolpe, Velikega Osojnika, Cerknice, ga jezera ali gradu Turjak in Kostel. Ogledali pa si boste lahko tudi nekaj zasebnih etnoloških zbirk. In če si boste po vsem tem želeli počitka, vas bodo pričakala odprta vrata na turističnih knjižnicah ali knjižnicah odprtih vrat ter pokusna tradicionalnih jedi.

Želimo si, da bi TVU v Delu suhe robe resnično zaživel. Za boljše prihodnost ljudi, ki tukaj živimo, je najpomembnejše znanje. To pričanje je v nas še dovolj močno, da navkljub številnim težavam in veliko prostovoljno opravljenim uram pri pripravi in izvedbi TVU še vztrajamo.

Bojan Žnidaršič

NAŠA ŽENA, prva slovenska ženska in družinska revija, izhaja od decembra 1940. Izdajatelj: Delo-Produja, Dunajska 5, 1000 Ljubljana. • **Predsednik uprave:** Jure Božič - Uredništvo: Sonja Trnšek (odgovorna urednica), Jelka Logar Smečkar in Neva Zelencnik (novinarski urednici), Andrej Verbič (oblikovanje in tehnično urejanje), Marja Krpič (poslovna direktorica) • **Naslov uredništva:** Naša žena, Dunajska 5, 1000 Ljubljana, telefon: (061) 173 86 30, telefaks (061) 173 86 39, naročnina 173 86 37 • **Tisk:** Delo - Tisk časopisov in revij, d. d., Ljubljana

naša žena
ISSN 1318-7740

Napovedi prireditev v TVU '99

TVU '99 bodo tako kot vsako leto obogatili raznovrstni dogodki in prireditve, ki jim pripravljajo organizatorji po vsej Sloveniji. Na tem mestu objavljamo tiste, za katere so prijave prispele do zaključka redakcije.

LJUBLJANSKA REGIJA

• Belciana, d. o. o. iz Ljubljane bo predstavljala svoje programe usposabljanja za refleksoterapevte, aromaterapevte in organizirala učne delavnice z različnimi vsebinami.

• Glotta Nova pripravila zelo obsežen program prireditev. Na gradu Kodeljevo bo ves teden možno delati v središču za samostojno učenje. Vsek dan bodo opravljali usitvene teste za tuje jezike in dajali informacije o težajh za tuje jezike. Vsek dan bodo tudi predstavljali programe za brezposlene. Prirediteli bodo tudi šolo za starše, za otroke pa pripravili ustvarjalne delavnice. Svoje knjige bodo prodajali s 25-odstotnim popustom. Stevilna predavanja o komunikaciji, osebnostni rasti, učinkovitih tehnikah učenja, o retoriki in še marsičem pa bodo potekala vse dni v Tednu od 9.30 do 19.00.

• V Pionirski knjižnici bi radi starejšo opopumili za pripravo vaje in branje pravljic, zato so pripravili pedagoški pravilni krožek. Svoje ure pravljic bodo predstavili knjižničarji Tika Jančič, Ida Mlakar, Tone Obadič, nato pa še gostji Anja Stefan in Ljuba Jenča. Popoldan bodo tečajniki lahko izvedli uro pravljic ali igralno uro s knjigo.

• V vrtcu Menges pripravljajo prireditve za otroke in starše. • Gradbeni inštitut ZRMK bo izvedel več predavanj o učinkovitih rabi energije, o energetskih trendih ob prelomu tisočletja, o ogrevalnih sistemih in podobno.

• Euro šola bo predstavljala svoje programe, za dijake in učence bo organizirala delavnice o učinkovitih metodah in tehnikah učenja, organizirali bodo tudi knjižni sejem, obiskovalcem bodo oblikovali prireke, naučili pa se boste lahko tudi komunikacije, klepete v tujem jeziku po telefonu.

PODRAVJE

• Območna organizacija Zveza svobodnih sindikatov Slovenije Podravja bo predstavila študijske stroške kot metodo za usposabljanje sindikalnih zaupnikov.

CELJSKA REGIJA

• Upi-Ljudska univerza žalec bo ponudila svetovanje za izobraževanje na stojnici v žalec, dodala pa bo še plesni program. Predstavili bodo tudi programe za samostojno učenje, kulinarico, no kulturo za novo tisočletje, ogledali pa si boste lahko tudi film.

DOLENJSKA REGIJA

• Razvojno izobraževalni center bo v sodelovanju z Mesino občino in zavodom RS za šolstvo prireditel naslednje: predstavitve sredstva za samostojno učenje in borze znanja, razstavo projektnega dela osnovnih šol, predstavili bodo plestarstvo, DZS bo predstavljala svoje publikacije, dr. Ana Kranjc bo predstavila o pristopih in metodah v izobraževanju odraslih. Organizirali pa bodo tudi predavanja o izobraževanju na tekmoma akcijskega raziskovanja, učnega načrtovanja, tmskega

Za natančne datume, ure in kraje prireditev se pozanimajte pri organizatorjih, objavljeni pa bodo tudi v koledarju prireditev, ki ga izdaja Andragoški center Slovenije in bo na voljo v knjižnicah in na drugih javnih mestih. Organizator pričakuje, da se bo zvrstilo vsaj toliko prireditev kot lani, ko jih je bilo okrog 1500.

dela, načrtovanja poklicnega razvoja. Ravnatelji osnovnih šol se bodo srečali na posvetu o uvajanju devetletne osnovne šole v Mestni občini Novo mesto. Za konec TVU bodo organizirali koncert Vlada Kreslina.

MARIBORSKA REGIJA

• Zveza društev inženirjev in tehnikov prireja razstavo o poplavi tehnške dediščine v Mariboru in njegovi okolici na temo radia, pošte in telefona. Dr. Luvik Horvat bo predaval o odnosu človeka do tehnike.

GORENJSKA REGIJA

• Občina Jesenice je prevzela usklajevanje Tedna na svojem območju in je priregnila številne izvajalce, s katerimi bodo organizirali: literarni večer z Marjano Strić, osnove oblikovanja besedil z računalnikom, predavanje o boleznih srca in ožila, predavanje o zdravih rastlinah, prehrani starejših, delavnice o uporabi interneta, literarno delavnico. Organizirali bodo tudi kulturno-zabavno prireditev Pokaz, kaj znaš in okroglo mizo o izobraževalnih potrebah starejših in študijskih krožkih. Prirediteli bodo še predavanje o perspektivah občine Jesenice v naslednjem tisočletju, za upokoence pa bodo organizirali učenje različnih vaj iz aerobike.

KOROŠKA REGIJA

• Združenje Lučka iz Mežice je v duhu gesla letošnjega tedna Vedno je čas za učenje in gesla mednarodnega leta starejših Za družbo ljudi vseh starosti že v avgustu organiziralo medgeneracijski tabor Sožitje generacij, na katerem je sodelovalo 85 udeležencev: najmlajša je imela 7 let, najstarejša pa 89 let. Poglaviti namen tabora je bil medsebojno spoznavanje, navezovanje dialoga med pripadniki vseh generacij, spodbujanje in negovanje lepš medsebojnih odnosov, odkrivanje novega in učenje iz družbi prijateljev.

• Account finance in organizacija z Raven organizirata predavanje o mednarodnem letu starejših in vključevanju starejših v Evropsko zvezo.

NOTRANJSKA

• Inštitut za raziskovanje Krasa ZRC SAZU organizira krasoslovni dan v obliki terenskega dela. Udeleženci se zberejo pred vhodom v Planinsko jamo. Žaželena je lastna svetilka in terenska oprema (terenski čevlji).

• Athena iz Postojne bo za brezplačne prireditelje intenzivne brezplačne delavnice iz italijanskega in nemškega jezika v trajanju 20 ur. Najmlajši bodo potek uric iz angleškega jezika predstavili svojim staršem, upokoenci bodo svoje spretnosti lahko preizkusili v slišanju na svilo. Informacije in svetovanje glede jezikovnega izobraževanja in sodelovanja v študijskih krožkih boste lahko dobili tudi po telefonu 067/201 505, 201 500 ali GSM 041/627 029.

Teden vseživljenjskega učenja '99

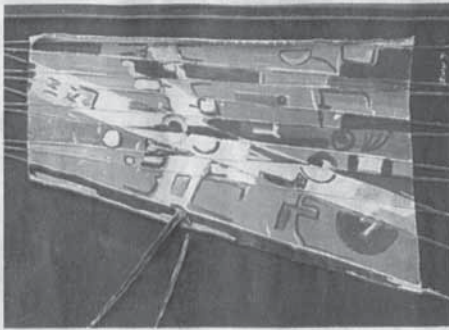
Andragoški center Slovenije tudi letos organizira Teden vseživljenjskega učenja (TVU '99) – od 18. do 24. oktobra. Z njim želi počastiti dosežke pri učenju odraslih, učenje pa promovirati kot dejavnost, ki človeka bogati in mu koristi. Letos bo v znamenju mednarodnega leta starejših. Slovesno odprje Teda s podelitvijo priznanj ACS za izjemne dosežke pri učenju odraslih bo prvi dan, torek 18. oktobra, v prostorih podjetja Hermes Softlab.

Sodelovanje pri Tednu vseživljenjskega učenja '99 so napovedale organizacije po vsej Sloveniji. V Ljubljani bo Glotta Nova na Gradu Kodeljevo vsak dan predstavljal programe za brezposelne, prireditelji bodo šola za starše, za otroke pa pripravili ustvarjalne delavnice. V Pionirski knjižnici v Ljubljani so pripravili petdnevni pravljčni krožek za starejše. Gradbeni inštitut ZRMK bo imel več predavanj o učinkovitosti rabi energije. V Zalcu bo Ljudska univerza predstavljala programe za samostojno učenje, kulinarčno kulturo za novo tisočletje, ponudila bo svetovanje o izobraževanju odraslih. V Mariboru bo Zveza društev inženirjev in tehnikov priredila razsiao o popisovanju tehniške dediščine v Mariboru in njegovi okolici na temo rada, pošte in telefona. Na Jesenicah bodo med drugim pripravili kulturno-zabavno prireditelje Pokazi, kaj znaš in okroglo mizo o izobraževalnih potrebah starejših in o študijskih krožkih. V Novem mestu bodo ob vseh predavanjih, delavnicah in razstavah priredili še koncert Vlada Kreslina. Athena iz Postojne bo priredila brezplačne delavnice za brezposelne iz italijanske in nemščine; trajale bodo 20 ur.

3. Andragoški kolokvij: izobraževanje odraslih za aktivno državljanstvo – nuja ali utopija?

Andragoški center Slovenije že tretje leto v Tednu vseživljenjskega učenja organizira andragoški kolokvij, ki je namenjen premisleku o različnih teorijah, konceptih in praksah v izobraževanju odraslih. Tokratni kolokvij bo potekal v torek, 19. oktobra letos, z začetkom ob 10. uri, v prostorih Andragoškega centra Slovenije v Ljubljani.

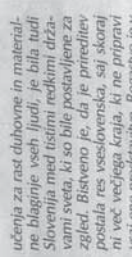
Uvodne referate bodo imeli dr. Vida Mohorčič - Špolar, mag. Ester Mošina in Olga Dvojenik z Andragoškega centra Slovenije. Vsi prispevki udeležencev kolokvija, razprave, pa tudi prispevki nekaterih tujih in domačih strokovnjakov, ki se iz različnih vzrokov ne bodo udeležili kolokvija, bodo objavljeni v posebni številki *Andragoških spoznanj*, ki bo izšla še letos.

Vsebinsko oblikovanje obveznega izbirnega predmeta *Verstva in etika* in njegova umešitev v program delovne vsebine osnovne šole so spremljala številne polemike. Nekateri se notežno sprijaznili z zakonsko rešitvijo, da je ta predmet nekonstancen narave in zagotavlja enak in enakovreden vsem drugim šolskim predmetom. Šele ko se bodo polemični duhovi pomirili, bo ta novi predmet zazivel tako, kot ga je vsebinsko z učnim namenom zasnovala edmetna kurikularna komisija.

Predstavljamo letošnje dobitnike najvišjih nagrad na področju šolstva: Emilijo Pešec, Toneta Pfajfarja, mag. Karla Šmigoca, Viktorijo Slabe, Tomaža Segula, Janeza Šušteršiča, Metko Zevnik, Miro Avsec, dr. Božidaria Krajnciča, Živo Gruđen in Bogomila Jakopi-

Medsebojno učenje v različnosti

Samostojne razstave: Klub mladih - Puji (1977), Minoritski samostan - Puji (1978), Pedagoška akademija Maribor (1979), Likovna galerija v Nisu (1979), Osnovna šola Goritnica (1982), Baročna dvorana - Puji (1991), ARS Sacra Maribor (1992), Mesna hiša Puji (1994).

Slučajni Lohi, H. Škofja Loka: Tudi letni so za družbeno odgovornost Ohius. Škofja Loka praznuje ob zadetju neslovesne kmetijskega gospodarstva. Na letošnjem srečanju so se razpravljale predvsem tvežnjake, ki jih povzročajo nepravilne kmetijske dejavnosti. Na srečanju so se razpravljale predvsem tvežnjake, ki jih povzročajo nepravilne kmetijske dejavnosti. Na srečanju so se razpravljale predvsem tvežnjake, ki jih povzročajo nepravilne kmetijske dejavnosti.

• 5.2

Priloga
Izviri,
znaljljivi,
učinkoviti
O informatizaciji
slovenskega šolstva

Slovenija – država učečih se ljudi

Ljubljana – Včeraj se je začel četrty teden vseživljenjskega učenja (TVU '99). Do 24. oktobra bo po vsej Sloveniji (pa tudi na Hrvaškem) na več kot 1700 dogodkih sodelovalo okrog 310 organizacij – borze znanja, ljudske univerze, izobraževalna podjetja, šole, vrtdruštva, knjižnice, športni klubi. Danes bo na andragoškem centru, ki projekt TVU organizira, kolokvij *Izobraževanje odraslih za aktivno državljanstvo – nujna ali utopija*, na katerem bodo strokovnjaki razpravljali o učenju odraslih, znanja, ki ga potrebujemo za življenje itd. A. C.

Pričetek četrtega tedna vseživljenjskega učenja v Sloveniji

Slovenija učeča se dežela

Tokratni kolokvij namenjen izobraževanju odraslih za aktivno državljanstvo

S slovesno podelitvijo enajstih priznanj za izjemne učne uspehe in bogatitev znanja se je včeraj v Ljubljani začel teden vseživljenjskega učenja (TVU), ki ga je pripravil Andragoški center Slovenije. Namen prirediteljev je spodbuditi učenje v vseh starostnih obdobjih in v vseh življenjskih okoliščinah. Letosnji TVU poteka tudi v znamenju mednarodnega leta starejših.

Olga Drofenik, vodja projekta TVU, je povedala, da kot vsi drugi razvojno aplikativni projekti centra tudi ta izhaja iz učenja kot vseživljenjskega procesa, ki presega tradicionalno razlikovanje med zacetnim in nadaljevanjem izobraževanja. Cilji izobraževanja mladine in odraslih so namreč, če gledamo na učenje kot vseživljenjski proces, enaki. Gre za usposabljanje posameznikov, družin, skupnosti, da bi lahko nadzirali in uprav-

ljali svojo lastno in usodo družbe ter da bi bili kos izzivom. Drofenikova je poudarila, da je sestop z deklarativnih nacer o izobraževanju kot vseživljenjskega procesa k udeležanju v TVU naša odličnost, za kar zanjemo v svetu velika priznanja.

Andragoški center bo tudi letos pripravil v okviru TVU andragoški kolokvij, namenjen premisleku o različnih teorijah, konceptih in praksah v izobraževanju odraslih. Tokratni kolokvij je zlasti namenjen vprašanjem izobraževanja odraslih za aktivno državljanstvo, prepletal se bodo referati, diskusijski prispevki in razprava.

Sodelovanje je napovedalo 310 različnih organizacij, med udeleženci projekta, ki ima nacionalno in tudi regijsko raven in izkazuje svoj vseslovenski značaj, prevladujejo društva in klubi.

Urška Mlinarič

Znanje je najboljša nalozba

Nagrada Krkinemu izobraževalnemu centru

NOVO MESTO - Predstavniki Krkinega izobraževalnega centra so v ponedeljek v okviru tedna vseživljenjskega učenja prejeli nagrado za izjemne dosežke pri učenju odraslih v Sloveniji, ki ga podeljuje Andragoški center RS. Dobljenci priznanj so bili letos zelo različni: od študijskih krožkov, mestne občine, skupine knetic do fakultetnega centra.

Vodja izobraževalnega centra v Krki Alenka Pučko je povedala, da so priznanja zelo veseli, čeprav njihovih zaposlenih, že dolgo ni treba spodbujati k izobraževanju, saj je zanimanje za učenje vedno večje. Nagrada ne morejo ustrodi. Zastavili so veliko časa namenijo načrtovanju. Programme sestavljajo tako, da so

temeljito prilagojeni potrebam delovnih mest. Z več kot 15 let seminarje organizirajo doma, znotraj podjetja, in to se je izkazalo kot dobra nalozba, saj se je izobraževanje izplačalo v mnogo večala. Predavatelje vabijo od vsepovsod, tudi iz tujine, veliko pa so jih usposobili tudi v podjetju.

Eden od segmentov izobraževanja je tudi strojništvo, s katerim v Krki sodelujejo dve prireditelji strokovnih izdov. Možnost za študij imajo zaposleni na vseh stopnjah. Veliko jih želi študirati, čez 80 zaposlenih je trenutno na podiplomskem izobraževanju. Velik dosežek je tudi, da je priložnostno petsto priznanih delavcev pridobilo licencirano in pridobilo srednješolsko izobrazbo.

Teden vseživljenjskega učenja

LIUBLJANA, 19. - Andragoški center Slovenije (ACS) že četrto leto organizira Teden vseživljenjskega učenja (TVU), ki bo trajal do nedelje, 24. oktobra. Na različnih prireditvah v okviru tedna sodeluje več kot 310 organizacij.

Predsednik nacionalnega odbora TVU dr. Zdenko Medveš je poudaril, da je slovenska vlada tudi letos prevzela pokroviteljstvo omenjene akcije. »To se mi zdi pomembno, saj ne gre le za akcijo andragoškega centra, ampak vseslovensko akcijo, ki skuša spodbuditi proces znanja na vseh izobraževalnih ravneh. V tem primeru ne gre zgolj za klasično razumevanje izobraževanja, temveč je v ozadju humanistična ideja, da brez učenja ni človeškega razvoja,« je še povedal. Dr. Vida Mornar, direktorica andragoškega centra, je poudarila, da se vsi v Sloveniji trudijo za podpiranje tega procesa. »Vsi smo priča, kako se učenje razvija, kako se učenje spreminja, kako se učenje prilagaja potrebam in organizacijam, podeliti tudi priznanja za izjemne dosežke pri učenju. V okviru tedna je ACS najširšim posameznikom in organizacijam podelil tudi priznanja za izjemne dosežke pri učenju. Kot vsako leto doslej pa bo na razpolago odprti telefon na temo izobraževanja odraslih, in sicer od srede, 20. oktobra, do petka, 22. oktobra, kjer bodo strokovnjaki odgovarjali na vprašanja o tem, kako se učiti in kako učenje izboljšati. Zainteresirani lahko pokličejo na telefon 061 1842 575 ali 1842 579. (sčfoto: Matej Povše)

Študijski krožki - bolj sproščena oblika izobraževanja

V okviru tedna vseživljenjskega učenja so predstavniki Zveze svobodnih sindikatov Slovenije za Podravje večeraj predstavili izobraževanje in usposabljanje sindikalnih zaupnikov v podjetjih. Poleg strokovnih tečajev, ki potekajo v izobraževalnem centru v Radovljici in na katerih si udeleženci pridobivajo predvsem teoretično znanje, prireajo od leta 1995 tudi študijske krožke. Ti so usmerjeni bolj praktično, delo v njih poteka večinoma timsko in bolj sproščeno, njihov namen pa je usposobiti sindikalne zaupnike za uspešnejše opravljanje konkretnih nalog v svojih delovnih okoljih.

V dosežanih krožkih so se ukvarjali predvsem z nalogami in vlogo sindikatov pri vstopanju Slovenije v Evropsko unijo in z reševanjem konfliktov v podjetjih s strpnim dialogom. Nacrtujejo tudi krožke na temo ohranjanja sindikalne tradicije, sprotnega izobraževanja starejših delavcev in retorike. Kot je ugotovil nekdo od navzočih, za sindikalnega zaupnika ni več dovolj, da je glasen in pogumen, biti mora tudi razgledan, strokovno usposobljen in vešč argumentiranega izražanja. Vodičica študijskih krožkov Marija Eraković meni, da se morajo sindikalisti naučiti nastopati tudi v javnosti, saj je to lahko zelo pomembno za uspeh njihovih prizadevanj. Sindikalni zaupniki se vse bolj zavedajo potrebe po stalnem izobraževanju, saj počne to tudi "nasprotna" stran - delodajalci so s svojimi izobraževalnimi programi namreč precej pred njimi.

(dkj)

Teden vseživljenjskega učenja na Dobi

MARIBOR - Na Zavodu za izobraževanje Doba so se pridružili prazniku učenja v Sloveniji, zato so v poslovnem centru City v Mariboru ter v svojih prostorih na Prešernovi 1 pripravili veliko koristnih informacij in nasvetov o tem, kako in kam po znanje. Do jutra bodo učne delavnice in sevalovanja v obliki večerjav v dajazilnejše jezikovne programe, srednješolske programe za odrasle in druge oblike izobraževanja. Med drugim predstavljajo tudi študij na daljavo, učenje na list, multimedijake ter druge učne programe. Na sedežu Dobe pa rednajo tudi brezplačne ljubiteljske (uk)

Ljudska univerza Celje ob tednu vseživljenjskega učenja na stečaj odprla vrata

Učenje je postalo potreba

Vse več je ljudi, ki si niti rednega šolanja ne more več privoščiti

CELJE, 22. - Vedno bolj se zavedamo, kakšen pomen ima izobrazba v našem vsakdanjem življenju. To kaže tudi vedno večji obisk programov, ki jih izvajajo na Ljudski univerzi v Celju. Direktor zavoda Janez Krajnc, ki tudi sam predava v številnih oddelkih, pravi, da je njihov zavod namenjen vsem generacijam. »Z izobraževanjem želimo ljudem odpreti vrata vseh ustanov,« pravi Krajnc.

Organizirano izobraževanje odraslih je urejeno v knječjem mestu že od leta 1921, ko je bila ustanovljena Delavska univerza Celje, leta 1992 pa so jo preimenovali v Ljudsko univerzo (LU). Z odklom, ki ga je pred

Janez Krajnc

Aleš Stepihar

dverna letina, sprejela celjska mestna občina, je omenjena ustanova postala javni vzgojno izobraževalni zavod. »Naš namen je zainteresirati vse, še posebno pa mladino, da bi si sami poiskali svoj program, hkrati pa opozoriti občane na vedno večjo vlogo in pomen izobraževanja,« je povedal direktor zavoda. Poudarek letošnjega tedna vseživljenjskega učenja je predvsem na računalniškem opismenjevanju in internetu. Še posebno zanimivo in vzpodbudno pa je dejstvo, da se

želijo v znanju računalništva izpopolniti v glavnem starejši občinski ljudje, ki takšne izobrazbe pred leti niso bili deležni, zdaj pa bi brez nje zelo težko opravljali svoj poklic. Podoben pomen imajo danes tudi tuji jeziki. Za

interesirani lahko na univerzi poišče klasičnega načina v obliki tedajšnje izbire Srednje samostojnega učenja, ki poleg računalniškega samostojnega učenja nudi še učenje nemške in angleščine, seveda s pomočjo računalnika.

»Učenje v tej enoti je brezplačno, vendar je težava v tem, da je za samostojno učenje tujih jezikov na voljo premalo programov v slovenskem jeziku. Tako so na primer programi za učenje angleščine večinoma v

nemškem jeziku in obratno, v slovenski pa ne,« pravi vodja Središča Aleš Stempihar.

Na LU v Celju je na voljo kar 40 programov, od usposabljanja za učno uspešnost, jezikovnega in računalniškega izobraževanja do oblik za pridobitev željene izobrazbe, kot so osnovna šola za odrasle, pridobitev poklica pek, slastičar, prodajalec in še nekaterih. Kot je povedal Janez Krajnc, se je lani v programe vključilo približno 1500 udeležencev, letos pa bi radi to število presegli. V osnovno šolo za odrasle je pri njih povprečno vpisanih sto ljudi na leto, vendar je po besedah direktorja velika težava v tem, da jih izobraževanje konča le polovica, čeprav je ta program zaenkrat brezplačen. V številnih programih sodeluje tudi nekaj mladih, ki so odvisni od raznih drog ali pa prihajajo iz družin, kjer prevladujeta alkohol, nasilje in podobno. »Zavedamo se, da je funkcija izobraževanja močno podkrepjena z vzgojno funkcijo. Zato se skušamo čim več pogovarjati s starši teh otrok, jih ozavežati in jim pomagati,« je dejal Krajnc.

Za programe, s katerimi bi mnogi želeli nadaljevati in tudi kontakti svojo izobraževalno pot, ki so jo zaradi različnih vzrokov pred leti prekinili, morajo seveda plačati. Janez Krajnc pa ugotavlja, da je še vedno veliko takih, ki si šolnine ne morejo privoščiti. Zato na zavodu iščejo ugodne pogoje, ki bi omogočili izobraževanje željnim, da se vendarle vključijo v programe. Pri tem pa ima največ niti v rokah ministrstvo.

DRAGANA STANKOVIČ
Foto: SHERPA

Kar pet priznanj andragskega centra Gorenjcem

Ljubljana - V Ljubljani so večer podelili letošnja priznanja Andragskega centra Slovenije za učenje odraslih. Zaslужijo si jih posamezniki in skupine, ki nadpovprečno veliko naredijo za svoje učenje ali pa nadpovprečno prizadevno omogočajo znanje drugim. Nagradenci - komisija je izbrala med več kot pedesetimi prijaviteli - so tokrat še posebej zanimivi, saj so različnih poklicev in izobrazbene ravni, nekaj posebnega pa je tudi to, da jih je kar pet z Gorenjskega. Priznanja za bogatitev lastnega znanja so prejeli naslednji Gorenjci: Milena Miklavc iz Zirov, Benjamin Smid iz Spodnjih Gorij pri Bledu, Jožica Back iz Radovljice ter Projektna skupina za peko kruha in peciva iz Skofje Loke. Priznanje za bogatitev znanja drugih pa je med drugim prejela Anica Uravšek, ključna psihologinja iz Medvode. • U. P., foto: T. Dokl

Teden vseživljenjskega učenja

Jesenice, 18. oktobra - V ponedeljek, 18. oktobra, so se na Jeseniceh začele prireditve in predavanja ob tednu vseživljenjskega učenja. Med drugim bodo oskrbovante v domu Berglja pripravile razstavo ročnih del v torek, 19. oktobra, bo ob 18. uri v sejni dvorani občine predavanje na temo boleznih srca in ožilja ob 18. uri pa v domu Berglja razstava fotografij Trilavski narodni park. Društvo upokojencev Jesenice pripravlja tega dne ob 18. uri tudi delavnico na temo Moja pesem. V sredo, 20. oktobra, bo stojnica sredi mesta z reklamnim in informacijskim gradivom, ob 19. uri literarni večer z Majano Slač v knjižnici Jesenice, ob 19. uri pa v društvu upokojencev na Slovenskem Javorniku predavanje o perspektivi v občini Jesenice. Predaval bo jesenjski župan inž. Boris Bregant. V četrtek, 21. oktobra, bo ob 18. uri v kulturnem domu na Hrušici predavanje o prehrani starejših, v sodelni dvorani pa ob isti uri predavanje o zdravnih rastlinah. V petek bo ob 18. uri zaključek v domu dr. Berglja, združeno s praznovanjem ob 40-letnici Ljudske univerze Pokazi, kaj znaš v društvu upokojencev Jesenice, ob 10. uri pa prav tako v domu upokojencev učenje različnih vaj aerobike. • D.S.

Danes v Delu priloga Šolstvo

Slovenci smo še premalo izobraženi

Ljubljana - Kljub dejstvu, da v Sloveniji skorajda ni nepismenih, smo Slovenci premalo izobraženi. Kar 46 odstotkov prebivalcev ima kvečjemu osnovno šolo ali pa niti te niso do končali. Tudi visoko izobraženih ljudi v Sloveniji ni na pretek: leta 1997 jih je bilo med vsemi prebivalci, starih nad 25 let, le 13 odstotkov. To pomeni, da za razvitimi zahodnoevropskimi državami zaostajamo za deset let, opozarja direktorica Andragoškega centra RS dr. Vida Mohorčič A. Spolar v današnji Delovi prilogi Šolstvo (na straneh od 9 do 12).

Podatki iz reprezentativnega s šolo? Morda, saj se kar polovica 600 oseb v anketi v vzorca Šolstvo kažejo, da se vica osnovnošolsko izobraženih prilogi. Šolstvo kažejo, da se pomena znanja gotovo zaveda jete. Bo taka ostala v splo- vsaj tretjina prebivalcev Slove- mino tudi sedanjim osnovnošol- cen? Prenovljena ne, je mogoče je. Tolklo se jih je manrec- je izobrazila, je in kako bi no- se lahko dodatno izobraževali. Največ resda tisti, ki imajo že zaključila v razredov šoli, ki so stajamo jih v prilogi Šolstvo. Teda kot kažejo vprašanja star- tistini z osnovno šolo se jih je za možnost pridobitve novega zna- nja zanimalo le dobrih pet od- stotkov vprašanih. Presenetljivo je, da se za nova znanja najmanj zanimajo nezaposleni, čeprav bi pričakovali, da bi prav oni v pri- dobitvi novega znanja videli mo- žnost zaposlitve.

So temavzrok slabe izkušnje

S. R. - P.

Z direktorico ACS o odraslih in učenju

Pri nas samo 15 odstotkov ljudi z visoko izobrazbo ismenih je le 0.6 odstotka ljudi – Nacionalni program v dveh letih

[illegible]

Učenci in učiteljice v slovenski osnovni šoli

Vse članice Unesca (tudi Slovenija) podpirajo omenjeni dokument in se trudijo, da pospedujejo učenje med otroki. Deklaracija kot akcijski načrt za

100

[illegible]

Unesco izobraževalno namena vlijeva **učencu svoje dušice. Slovenci pa** **ne** **več leti delajo članice. Koliko sred-**

Kaj bi nared Nacionalni program za izboljšanje ozdravljaj?

Trebatno so popravile stroške ozdravljaj. Sedaj imamo manj denarja na osebo kot v drugih evropskih državah. Sedaj imamo manj denarja na osebo kot v drugih evropskih državah. Sedaj imamo manj denarja na osebo kot v drugih evropskih državah.

100

[illegible][illegible][illegible]

Ob tednu vseživljenjskega učenja

Oživili grajsko gospo Uršulo

Brezje pri Trzinu, 26. oktobra - V okviru tedna vseživljenjskega učenja, ki je potekal pretekli teden, je Trzinški muzej pripravil razstavo ilustracij umetnika Toneta Kralja na temo viteške legende z naslovom Pegam in Lambergar. Razstavo so odprli v četrtek ob 18. uri v Domu kralja nov na Brezjah pri Trzinu, na ogled pa je bila do nedelje.

Dramski uvod k razstavi je pripravila igralka Alenka Bole Vrabeč, ki je v opravi grajske gospe Uršule Lambergarove z gradu Kančen predstavila dve inačici pesnitve o Pegamu in Lambergarju ter predstavila omenjeno družino. Gre za najstarejšo goriško legendo, ki je značilna prav za to kraje pod Dobro. Pesem je nastala pred

širisto leti. O likovni upodobitvi te pesnitve je spregovoril Dobro. Foto: P. B.

prof. Janez Sier, višji kustos Trzinškega muzeja. Tone Kralj je to tematiko predstavil po svoje, gre pa za izjemnega likovnega umetnika, ki je bolj znan kot freskant, cerkva. Nasploh gre za redke primer, da se Trzate pojavlja v ljudski pesmi in tudi na Kraljevi sliki. Namen razstave je prevesti originalna dela v računalniške posnetke in jih razstaviti v prostoru grajskega stolpa na Kanču, ki še vedno stoji. Poleg originalnih slik Toneta Kralja pa v Trzinškem muzeju hranijo tudi notno gradivo za omenjeno pesnitev, ki so jo še v tem stoletju v krajih pod Dobro peli na vsaki poroki.

• Besedilo, foto: P. B.

Stran 5

Že četrtrič Teden vseživljenjskega učenja

V Tednu vseživljenjskega učenja se je zvrstilo približno 320 prireditelj po vsej Sloveniji. Udeleženci so ponovno imeli priložnost ozavešiti, da se lahko učimo in izobražujemo na različne načine, ne le v formalnem šolskem sistemu. Sodeč po odzivu zanimanje za tovrstno učenje narašča.

V tem tednu je Andragoški center Slovenije podelil tudi priznanja za izjemne dosežke pri učenju odraslih.

Sprejem za vodje in mentorje krožkov

Mariborski župan **Boris Sovič** je ob zaključku prireditve tedna vseživljenjskega učenja včeraj sprejel vodje in mentorje študijskih krožkov, ki so posrednikom vseh življenjskih obdobj v Mariboru približali najrazličnejša znanja. Sprejema so se med drugimi udeležili predstavniki Dobe, Andraškega zavoda, Andraškega centra Republike Slovenije, Zveze truscev in inženirjev Maribor, Srednje trgovske šole Maribor (izobraževanje odraslih) in predstavniki centrov Shen qi. Povabljenim je župan izrekel priznanje in zahtevalo za njihovo delo. Hkrati je poudaril, da je Maribor ponosen, da ima toliko izobraževalnih institucij. Veliko teh ima že dolgo tradicijo, vse skupaj pa so ob tednu vseživljenjskega učenja pripravile celo več kot 60 prireditvev. Znanje je namreč, tako pravi Sovič, edina prava perspektiva Slovenije v prihodnosti, saj pomeni sredstvo, s katerim lahko dosežemo cilje.

(dt)